

”AJATUS ON OLLA LÄHELLÄ JUMALAA JA LÄHELLÄ IHMISIÄ”
– tutkimus vapaaehtoistyön motiiveista ja siihen sitoutumisesta
Suur-Helsingin seurakunnassa

Maria Koski ja Marjaana Paakkunainen
Opinnäytetyö, syksy 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonisen sosiaalityön suuntautumis-
vaihtoehto
Sosionomi (AMK) + diakoni

TIIVISTELMÄ

Koski, Maria & Paakkunainen, Marjaana. ”Ajatus on olla lähellä Jumalaa ja lähellä ihmisiä” – tutkimus vapaaehtoistyön motiiveista ja siihen sitoutumisesta Suur-Helsingin Seurakunnassa. Helsinki, syksy 2012, 67 s., 3 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakoni.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mikä motivoi ja tukee nuoria aikuisia seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, mikä vaikuttaa nuorten aikuisten aktiivisuuteen osallistua seurakunnan toimintaan sekä miten heitä tulisi tukea vapaaehtoistyöhön ja siihen sitoutumiseen. Tutkimuskysymys oli ”Mikä vaikuttaa nuorten aikuisten aktiivisuuteen osallistua Suur-Helsingin seurakunnan vapaaehtoistyöhön ja siihen sitoutumiseen?” Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Suur-Helsingin seurakunnan eli Suhen kanssa, joka on yhteiskristillinen seurakunta.

Opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Aineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu ja analyysitapana aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Opinnäytetyön aineisto koostui kuudesta haastattelusta. Teoriapohjan työlle muodostavat vapaaehtoistyön käsitteen määrittely ja tarkastelu niin yleisellä tasolla kuin myös yhteiskunnan, kristillisen kontekstin sekä yksilön näkökulmasta. Työssä on määritelty myös käsite nuoret aikuiset eri lähteisiin tukeutuen. Aikaisemmat tutkimusongelmaan liittyvät tutkimukset otettiin käsittelyyn, kun vertailtiin niiden tuloksia saatuihin tutkimustuloksiin.

Haastattelujen perusteella löytyi monia syitä vapaaehtoistyön tekemiseen ja siihen sitoutumiseen. Aineiston analyysin tuloksena syntyi neljä pääluokkaa, jotka olivat yksilökohtaiset motiivit, ihmissuhteet, seurakunnan tarjoama tuki ja puitteet sekä osallistumisaktiivisuutta heikentävät tekijät. Tutkimuksesta nousi esiin erityisesti sekä muilta ihmisiltä että seurakunnalta saatu tuki ja sen tärkeys. Lisäksi halu kokea yhteisöllisyyttä motivoi ja sitouttaa nuoria aikuisia vapaaehtoistyöhön seurakunnassa.

Haastateltavat antoivat positiivista palautetta tutkimuksesta. Heille oli tärkeää saada oma ääni kuuluviin sekä kertoa omia kokemuksia vapaaehtoistyöstä ja Suhesta. Jatkotutkimusta voisi tehdä muun muassa siitä, miten saamiamme tutkimustuloksia voisi hyödyntää evankelisluterilaisessa kirkossa, ja miten yhteisöllisyyttä voitaisiin siellä lisätä.

Asiasanat: kvalitatiivinen tutkimus, vapaaehtoistyö, seurakunta, nuoret aikuiset, sitoutuminen

ABSTRACT

Koski, Maria and Paakkunainen, Marjaana.

"Closer to God, closer to people" – What motivates and supports young adults to participate in the work of Suur-Helsinki Church.

67 p., 3 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Fall 2012.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The goal of this thesis was to determine what motivates and supports young adults to work in Christian environment as volunteers. The goal was to understand what affects young people's motivation to participate in Church activities and also to explore methods toward effective support and strengthening commitment. The thesis was carried out in cooperation with Suhe (Greater-Helsinki area Church) which is a non-denominational Church.

This thesis is a qualitative study. The method of data collection was thematic interview. The results were analyzed using a data-based content analysis. The data of the study was collected in six interviews in July 2012. The theoretical framework was constructed from volunteer work in various contexts in secular, religious, and individual areas. The thesis also contains theory concerning young adults. Previous studies on the research question were also used as they were compared to the findings of this thesis.

The results indicate various reasons for volunteer motivation and commitment. The analysis resulted in four main categories, which were individual motivation, relationships, Church support and resources and aspects negatively affecting volunteer motivation. Support from both other people and the Church appears to be clearly important. Furthermore, the desire to experience community motivates and encourages young adult's commitment toward Church volunteer work.

In conclusion, this thesis is significant according to feedback collected from the participants. It was remarkable for them to express anonymously opinions towards volunteer work and Suhe. As a suggestion for further studies it would be important to research how to increase a sense of community in Evangelical Lutheran Church of Finland.

Keywords: qualitative study, volunteer work, church, young adults, commitment

Sisältö	
1 JOHDANTO	7
2 VAPAAEHTOISTYÖ	9
2.1 Vapaaehtoistyö käsitteenä.....	9
2.2 Vapaaehtoistyö ja yhteiskunta	10
2.3 Vapaaehtoistyö kristillisessä kontekstissa	11
2.4 Vapaaehtoistyö ja yksilö	13
2.5 Vapaaehtoistyön motiiveja.....	14
2.6 Vapaaehtoistyön organisointi.....	16
3 NUORET AIKUISET, KIRKKO JA HENGELLISYYS.....	19
3.1 Nuoret aikuiset.....	19
3.2 Nuorten aikuisten hengellisyys	20
3.3 Hengellisesti aktiiviset nuoret aikuiset kirkon ulkopuolella	21
4 SUUR-HELSINGIN SEURAKUNNAN (SUHEN) ESITTELY	22
4.1 Suhen historia, unelma ja jumalanpalvelus.....	22
4.2 Suhen vapaaehtoistoiminta	23
4.3 Suhen pienryhmätoiminta	23
4.4 Perustelut opinnäytetyöyhteistyölle.....	24
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	26
5.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite.....	26
5.2 Tutkimusmenetelmä	26
5.3 Tutkittavien valinta ja kuvaus tutkittavista	27
5.4 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä	28
5.5 Haastatteluluvat ja haastattelujen toteuttaminen	29

5.6 Aineiston käsittely ja analyysi	30
6 TUTKIMUSTULOKSET	33
6.1 Tutkimustulosten esittely	33
6.2 Yksilökohtaiset motiivit.....	34
6.3 Ihmissuhteet	36
6.4 Seurakunnan tarjoama tuki ja puitteet	39
6.5 Osallistumisaktiivisuutta heikentävät tekijät	42
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	45
7.1 Pienryhmät vapaaehtoistyön tukena.....	45
7.2 Yhteisöllisyys – kirkon ja seurakuntien vastaus nuorille aikuisille	47
7.3 Yhteenveto tutkimustuloksista	48
8 POHDINTA	49
8.1 Opinnäytetyön luotettavuus	49
8.2 Opinnäytetyön eettisyys.....	51
8.3 Jatkotutkimusehdotukset	52
8.4 Opinnäytetyö oppimiskokemuksena	53
LÄHTEET	55
LIITE 1: Teemahaastattelukysymykset	61
LIITE 2: Opinnäytetyösopimus	63
LIITE 3: Haastattelulupa	65

1 JOHDANTO

Yhteiskunnassa on suuri määrä ihmisiä, joilta spontaanit tukijoukot ja lähipiiri puuttuvat. Näiden ihmisten auttamiseksi tarvitaan organisoituja rakenteita. Kirkossa tällaisena rakenteena toimii ammattiavun rinnalla vapaaehtoistyö. Käsitukset vapaaehtoistyöstä ja sen paikasta seurakuntien toiminnassa ovat vaihdelleet. Ajoittain vapaaehtoistyöntekijät on nähty varsinaisten työntekijöiden aputyövoimana, kun taas ajoittain heidän on kuviteltu korvaavan miltei kokonaan palkatun työntekijäjoukon. (Harju, Helosvuori, Kasari, Lemberg, Pasma, Samulin & Savolainen 2006, 6–7.) Kirkon ja seurakuntien toiminnassa vapaaehtoistyöllä onkin oma oleellinen paikkansa (Lehtinen 1997, 25).

Erityisesti evankelisluterilaisissa seurakunnissa eletään tällä hetkellä muutosvaihetta, johon liittyvät kiinteästi taloudelliset haasteet. Tällaisena aikana, kun seurakunnille myönnettävät vuosittaiset määrärahat pienenevät, joudutaan pohtimaan uudenlaisia ratkaisuja. Valintaa joudutaan tekemään toimintakulujen ja henkilöstökulujen välillä. Joko karsitaan toimintaa ja tehdään säästöjä siinä tai karsitaan henkilöstä ja pienennetään vuosittaisia kustannuksia henkilöstökuluja karsimalla. Molemmissa tapauksissa ollaan sellaisen tilanteen edessä, että seurakunnan volyymin pitäminen nykyisellään edellyttää vapaaehtoistyön lisäämistä seurakunnassa. (Lehtonen, T. 2012, 16.) Lisäksi seurakuntien on kyettävä sitouttamaan vapaaehtoistyöntekijät seurakunnan toimintaan.

Monissa seurakunnissa ikäihmiset ovat mukana toiminnassa diakoniapiirien ja jumalanpalveluselämäperinteen kautta. Lapsille ja lapsiperheille sekä koululaisille on usein tarjolla erilaisia kerhoja ja kahviloita. Teini-ikäiset huomioidaan rippikoulu- ja isostoiminnan myötä. Nuoret aikuiset ovat usein väliinpuotoajaryhmä, kun he muuttavat opiskelujen vuoksi uudelle paikkakunnalle, eikä uudessa kotiseurakunnassa ole sellaista toimintaa omanikäisille, johon olisi helppo mennä mukaan. Toisaalta

he voivat olla väliinputoajaryhmä, vaikka kotiseurakunta säilyisikin samana, jos heille suunnattua toimintaa ei ole.

Tehdessämme seurakuntaharjoittelua ja kesätyötä evankelisluterilaisessa seurakunnassa sekä keskustellessamme eri seurakuntien työntekijöiden kanssa, totesimme, että nuorten aikuisten puuttuminen seurakunnista on todellinen ongelma. Tämä tulee ilmi myös erilaisissa tutkimuksissa ja julkisessa keskustelussa. Hämmästyimme kuitenkin tästä, koska kotiseurakunnassamme tilanne on päinvastainen. Suur-Helsingin seurakunnassa eli Suhessa on viikoittain 300–400 kävijää. Heistä noin 75 % on nuoria aikuisia, jotka myös aktiivisesti osallistuvat seurakunnan vapaaehtoistoimintaan (Martiskainen 2012). Myös jotkut liikkeet kirkon sisällä sekä erilaiset opiskelijajärjetöt onnistuvat innostamaan nuoret aikuiset mukaan toimintaansa. Tästä hämmästyksestä ja ristiriidasta johtuen halusimme selvittää syitä siihen, miksi nuorten aikuisten osallistuminen Suhessa on aktiivisempaa kuin evankelisluterilaisessa kirkossa.

Aihe on merkittävä, koska tulevaisuuden seurakunnassa kävijät ovat tämän päivän nuoria aikuisia. Seurakunnan toiminnan elinehto ovat seurakuntalaiset. Osallistuvat seurakuntalaiset ovat edellytys sille, että toimintaa jatketaan ja kehitetään. Tästä syystä koimme aiheen tärkeäksi ja halusimme tehdä opinnäytetyömme siihen liittyen.

2 VAPAAEHTOISTYÖ

2.1 Vapaaehtoistyö käsitteenä

Nylund ja Yeung (2005, 15) määrittelevät vapaaehtoistyön artikkelissaan palkattomaksi, vapaasta tahdosta kumpuavaksi yleishyödylliseksi toiminnaksi, joka on useimmiten organisoitunut jonkin tahon avustuksella. Vapaaehtoistoimijoilla ei ole samanlaisia lakisääteisiä velvollisuuksia tai oikeuksia kuin työsuhteessa olevilla työntekijöillä (Helosvuori & Pihlaja 2006, 27). Vapaaehtoistyö voidaankin määritellä toiminnaksi, johon henkilö sitoutuu itse haluamukseen ajaksi. Vapaaehtoisella on mahdollisuus itse määritellä toimintaan käytettävä aika ja työpanos. Vapaaehtoinen toimii tehtävässään omalla persoonallaan, tavallisen ihmisen taidoin ilman ammattikoulutusta. Hän tekee tarvittavat ratkaisut oman elämäkokemuksensa ja arvionsa mukaan. (Harju 2006, 16–21; Koskiahho 2002, 458.) Lehtisen mukaan (1997) vapaaehtoisten erilaiset motiivit erottavat sen myös ammatillisesta työstä tai toiminnasta (Lehtinen 1997, 6, 7).

Vapaaehtoistoiminnan ytimenä voidaan pitää tekoja, joita ihmiset tekevät arjessa toistensa hyväksi. Organisoidun toiminnan lisäksi vapaaehtoistoiminta syntyy spontaanisti ihmisten välillä. Se on ihmisten välistä tukea ja vastuunkantoa. Yhä keskeisemmäksi osaksi vapaaehtoistyön määrittelyssä esiin tulee vertaistuki, osallistuminen yhteisön toimintaan aktiivisena kansalaisena sekä sosiaalisten suhteiden kartuttaminen. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 7.)

Vapaaehtoistyö voidaan nähdä toimintana, joka on vapaa hallintorakenteiden muodostamasta pakosta sekä perhesuhteiden aiheuttamasta velvollisuudesta ja vastuusta (Karjalainen & Saranpää 2002, 56). Eskola ja Kurki (2001) sijoittavat vapaaehtoistoiminnan yritystoiminnan ja julkisen vallan väliin, toimintana joka ei korvaa muuta toimintaa, mutta jota muu toiminta ei myöskään voi korvata (Eskola & Kurki 2001, 11).

Vapaaehtoistoiminta, vapaaehtoistyö ja kansalaistoiminta -termejä käytetään usein toistensa synonyymeinä. (Ruohonen 2003, 41). Voidaan siis huomata, että vapaaehtoistyö on laaja ja monivivahteinen käsite, käytetystä lähteestä ja kontekstista hieman riippuen. Eri lähteiden yhteenvedon voidaan kuitenkin määritellä vapaaehtoistyön olevan henkilön vapaasta tahdosta ja toisten ihmisten hyväksi tehtävää palkatonta toimintaa, jota yksilö toteuttaa henkilökohtaisilla tiedoilla ja taidoilla ilman ammatillisuuden vaatimuksia tai perhesiteiden velvoitteita. Sitä voidaan pitää siis tavallisen ihmisen toteuttamana ”työnä”, jolla on oma erityinen paikkansa yhteiskunnassa ja sen eri sektoreilla.

2.2 Vapaaehtoistyö ja yhteiskunta

Vapaaehtoistyön arvostus on viimeisen vuosikymmenen aikana kasvanut niin suomalaisessa yhteiskunnassa kuin myös muualla Pohjoismaissa. Monilla alueilla Euroopassa, mutta erityisesti Yhdysvalloissa eri järjestöjen harjoittama vapaaehtoistyö on jo pitkään ollut tärkeä osa yhteiskunnan palvelutoimintoja. Kolmannesta sektorista eli kansalaisyhteiskunnan järjestöistä ja säätiöistä (Konttinen, i.a) on muutenkin tullut yhä tärkeämpi hyvinvointipalvelujen tuottaja. 1990-luvun laman seurauksena julkisia palveluita leikattiin Suomessa. Tämän seurauksena myös vapaaehtoistyön merkitys ja julkinen arvostus on kasvanut. (Lemberg 2006, 9–15.)

Vapaaehtoistyöllä täydennetään, korvataan ja uudistetaan julkisia palveluja. (Mattiies 2005, 308). Voidaan ajatella, että sen tehtävinä on paikata julkisen järjestelmän vajeita. Vapaaehtoistyöllä vastataan ongelmakohtiin, jotka järjestelmässä on sivuutettu, unohdettu tai joihin vastaaminen on hidasta yksilön kannalta (Karjalainen & Saranpää 2002, 4, 98, 100). Sen avulla voidaan saada myös lisäresursseja hyvinvointiyhteiskunnan palvelujärjestelmään. Erityinen rooli vapaaehtoistyöllä on varhaisen avun tarjoamisessa, kun yhteiskunnassa apu ulottuu herkimmin vasta niille, joiden avuntarve on jo todella suuri. (Mykkänen-Hänninen 2007, 6.) Vapaa-

ehtoistyön rooli yhteiskunnan ongelmien ratkaisussa ja yhteiskunnan päätöksiin osallistumisessa on merkittävä (Matthies 2005, 309).

2.3 Vapaaehtoistyö kristillisessä kontekstissa

Kirkon rooli vapaaehtoistyön eri toimijoiden kentässä on merkittävä. 1990-luvun lama nosti kirkon sosiaalisen työn merkitystä samalla kun se myös muutti yhteiskunnallisten tahojen työnjakoa. Kunnat ovat etsineet yhteistyökumppaneita kolmannen sektorin tuottajista, seurakunnat mukaan lukien. Muun muassa kirkon rooli työttömien toiminnan kehittämisessä on ollut merkittävä. Lisäksi kirkon perustama ruokapankkitoiminta on osaltaan auttanut kuntia asukkaiden syrjäytymisen ja vähävaramaisuuden ehkäisemisessä. Yhteistyö ja toimintamuodot jatkuvat monipuolisina. Tämä on kuitenkin aiheuttanut mielipiteiden jakautumista. Vastuun nähdään edelleen kuuluvan yhteiskunnalle ja kirkossa on haluttu toimia vain ongelman osoittajina tai tilapäisen lisäturvan tarjoajina. (Yeung 1999, 10.) Jo maaliskuussa 1999 silloiset piispat ottivat kantaa Suomen evankelisluterilaisen kirkon piispojen puheenvuorossa hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuteen liittyen. He muistuttivat, että valtiolla on kokonaisvastuu siitä, että kunnilla on taloudelliset mahdollisuudet tarjota riittävä perusturva kaikille asukkailleen. (Paarma ym. 1999, 4.)

Useissa seurakunnissa toimitaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa, kun tehdään auttamistyötä. Tavoitteena on yhä tiiviimpi verkostoituminen ja tehokkaampi keskinäinen vuorovaikutus eri toimijoiden välillä. Kirkon suuntaviivat tulevaisuuden vapaaehtoistyöstä ovat yhä yhtenevämmät yhteiskunnan kolmannen sektorin kehityssuuntien kanssa. (Yeung 1999, 10–11.)

Olemme perehtyneet evankelisluterilaisen kirkon vapaaehtoistyöstä tehtyihin tutkimuksiin. Käytämme niitä teoreettisen viitekehyksen lähteinä, koska vastaavia tutkimuksia ei ole tehty erikseen vapaiden suuntien, eli protestanttisten liikkeiden kuten Vapaakirkon tai Baptistikirkon (Muola, i.a.), kristillisestä toiminnasta. Kristilliset

arvot ja näkemykset ovat kuitenkin monessa kohdassa yhtenevät evankelisluterilaisessa kirkossa sekä vapaiden suuntien seurakuntatoiminnassa. Vaikka esimerkiksi evankelisluterilaisen kirkon kirkkojärjestys ei kosketa muita kristillisiä seurakuntia kuin evankelisluterilaista kirkkoa, vertailemme ja sovellamme lähdeaineistoa Suhen toimintaa pohtiessamme.

Suomen evankelisluterilainen kirkko myös osaltaan kiinnittää enenevässä määrin huomiota seurakunnissa tehtävään vapaaehtoistyöhön. On ymmärretty, että taloudellisen kasvun ajat ovat kirkon osalta ohi. Seurakuntatyötä ei enää laajenneta ja kehitetä palkkaamalla lisää työntekijöitä. Vapaaehtoistyön suurin merkitys kirkolle ei kuitenkaan ole taloudellinen voitto, vaan se, että löydetään uudelleen tärkeä osa kirkon olemusta. Kirkko on Kristuksen ruumis ja seurakuntiin kuuluvat ihmiset ovat sen ruumiin jäseniä. Kristinuskon yksi tärkeimpiä käskyjä on rakastaa lähimmäistä ja tästä näkökulmasta katsottuna vapaaehtoistyö voi olla Jumalan kutsumus. Jäsenet rakentavat yhdessä kirkon, joka on Kristuksen ruumis. (Lemberg 2006, 9-15.)

Seurakunnan vapaaehtoistoiminnasta puhuttaessa on tärkeää huomioida se, ettei kyseessä ole mikään uusi asia. Jo vuosikymmenten ajan monissa seurakunnissa on tehty muun muassa vapaaehtoista diakoniatyötä. Seurakunnan jäsenet, useimmiten naiset, ovat esimerkiksi neuloneet ja leiponeet diakonia- ja lähetystyön hyväksi. (Lemberg 2006, 14.) Kirkkojärjestyksessä on myös kehoitus jokaiselle seurakuntalaiselle diakonisen avun antamisesta lähimmäiselle.

Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. Toiminnasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä diakonia-työn johtosäännössä. (Kirkkojärjestys 1991/1055, 4 luku 3 §.)

Uutta on se, että vapaaehtoistyölle annetaan arvoa uudella tavalla ja sen kehittämiseen ja organisoimiseen ollaan valmiita käyttämään resursseja (Lemberg 2006, 14).

Seurakuntien vapaaehtoistyössä onkin pitkälti kyse asenteista. Seurakuntalaiset ovat osoittautuneet innokkaiksi vapaaehtoistyöhön silloin, kun he kokevat voivansa käyttää lahjojaan ja osaamistaan rikastuttamaan seurakunnan toimintaa. Siellä missä seurakuntalaisilla on mahdollisuus täysivaltaisina jäseninä tehdä seurakunnassaan sitä, mitä he osaavat ja haluavat tehdä, siellä he myös tekevät työtä innolla. (Lemberg 2006, 9–15.)

Organisoidun vapaaehtoistoiminnan tavoitteena seurakunnissa on olla kantamassa vastuuta hyvinvoinnista erilaisina työ- ja palvelumuotoina, kuten eri lähteissä todetaan (Salmelin & Lehtonen 1989, 8; Harju ym. 2001, 66). Tällaisessa toiminnassa työskennellään yhteisön tai sen jäsenen hyväksi. Sorri (1997, 4, 7) määrittelee kirkossa toimivan vapaaehtoistyöntekijän henkilöksi, joka kantaa vastuuta seurakunnan tehtävistä ilman palkkaa. Tarkoituksena on myös tukea ja edistää seurakuntalaisen omaa, spontaania auttamishalua. Seurakuntalaisille halutaan jakaa vastuuta vapaaehtoistoiminnassa. Päämääränä on saada vapaaehtoisuudesta elämäntapa seurakuntalaisille. (Yeung 1999, 11; Harju ym. 2001, 66.) Kuten Harju ym. (2001, 66) kirjoittavat:

Uskonpuhdistaja Martti Lutherin mukaan kyse on kutsumuksesta, jossa toteutetaan lähimmäisenrakkautta kaikissa elämänpiireissä: perheessä, työelämässä, ystäväpiireissä ja erilaisissa yhteiskunnallisissa tehtävissä. Kristitty elää uskoaan todeksi arjen keskellä.

2.4 Vapaaehtoistyö ja yksilö

On tärkeää tarkastella vapaaehtoistyötä yksilön näkökulmasta, jotta sen merkityksen pystyisi ymmärtämään kokonaisvaltaisesti. Tarkoituksenamme on tuoda esiin eri tutkimuksissa ja lähdeaineistossa todennettuja faktoja. Erityisesti keskitymme tekijöihin, jotka vaikuttavat ihmisten haluun osallistua ja sitoutua vapaaehtoistyöhön. Hyödynnämme sekä yleistä tutkimusta vapaaehtoistyön motiiveista että erityisesti nuoriin aikuisiin liittyvää aineistoa.

Syistä, miksi ihmiset osallistuvat vapaaehtoistyöhön, on tehty useita tutkimuksia. Eri järjestöissä toimivia, isoja vapaaehtoisryhmiä tarkasteltaessa voidaan löytää paljon yhtäläisyyksiä ryhmissä toimivien vapaaehtoisten motiiveissa. Kuitenkin yksilötasolla tarkasteltaessa voidaan todeta, että vapaaehtoiset ovat hyvin heterogeeninen ryhmä. Tutkimuksissa on todettu, että motiivit nousevat useimmiten ihmisten omista tilanteista. Ei niinkään yhteiskunnasta, organisaatiosta tai niiden tarpeista. (Harju ym. 2001, 36–37.)

2.5 Vapaaehtoistyön motiiveja

Vapaaehtoistoiminnalla on vaikutusta yksilön henkiseen kasvuun ja hyvinvointiin. Vapaaehtoistyö antaa uusia näkökulmia ja mahdollisuuksia identiteetin pohtimiseen sekä itsensä etsimiseen ja toteuttamiseen. (Yeung 2004, 16, 17, 93, 121; Yeung 2005, 112). Vapaaehtoistyö tarjoaa myös mahdollisuutta kasvaa ihmisenä ja lisätä itsetuntemusta (Mykkänen-Hänninen 2007, 11; Eskola & Kurki 2001, 9; Lehtinen 1997, 7). Vapaaehtoisena toimiminen opettaa myös solidaarisuutta, rohkeutta, kärsivällisyyttä, erilaisten ihmisten kanssa työskentelyä ja oma-aloitteisuutta (Eskola & Kurki 2001, 9; Ropo & Eriksson 2001, 51, 52). Monille vapaaehtoistyö onkin mukavaa harrastustoimintaa, joka kartuttaa elämäkokemusta (Harju ym. 2006, 6).

Vapaaehtoistyöllä voidaan katsoa olevan vaikutusta ihmisen hyvinvointiin. Se antaa vapaaehtoiselle hyvän mielen. (Lehtinen 1997, 7; Yeung 1999, 27.) Vapaaehtoistyötä tekevälle ihmiselle vapaaehtoistyö voikin olla siten tärkeä voimavara ja mahdollisuus saada positiivisia kokemuksia. Näistä syistä johtuen, voidaan todeta vapaaehtoistyön olevan merkityksellistä ja tärkeää myös sitä toteuttavalle ihmiselle yksilötasolla. Työn merkitystä, eri muotoja ja vaikuttavuutta on tehtävä näkyväksi. Vapaaehtoistoiminnan tulosten tulee olla kannustavia, olipa sitten kyse ihmisen henkilökohtaisista onnistumisista tai jonkin ryhmän laajemman perspektiivin onnistumisesta. (Harju ym. 2001, 98.)

Toiminnan motiivit ovat sekoitus erilaisia lähtökohtia, joita voivat olla esimerkiksi tekemisen halu, erityisesti elämäntilanteen ollessa muutoksessa, tarve saada uudenlaista sisältöä elämään tai halu oppia uutta sekä käyttää olemassa olevia taitoja. Motiivina voi toimia myös vastapainon hakeminen omalle työlle, ikään kuin se olisi eräänlainen harrastus ilman ammatillista vastuuta. (Harju ym. 2001, 36–37.) Lisäksi vapaaehtoistyö auttaa ylläpitämään toimintakykyä silloinkin, kun elämässä muu aktiivinen tekeminen on jostakin syystä vähentynyt (Harju ym. 2001, 36; Yeung 1999, 70–71).

Vapaaehtoistoiminnan on tarjottava tekijöilleen sitä, mitä tarvitaan ja halutaan, jotta siinä säilyisi mielekkyys. Omien ideoiden ja tärkeäksi kokemiensa asioiden toteuttaminen näyttäisi lisäävän nuorten motivaatiota ja kiinnostusta kristilliseen vapaaehtoistyöhön (Grönlund 2006, 131). Seurakunnalla, joka organisoii vapaaehtoistointaa, tulee olla herkkyyttä ihmisten arkeen ja elämäntilanteiden muutoksiin. Vain olemalla niin sanotusti ajan tasalla voidaan huomioida myös työntekijöiden tarpeet. (Harju ym. 2001, 98.) On tärkeää, että ihminen voi kokea itsensä tarpeelliseksi ja hyödylliseksi sekä osallistua sellaiseen vapaaehtoiseen toimintaan, mitä itse pitää tärkeänä. Se vaikuttaa ihmisen identiteettiin rakentavasti ja siihen, että ihminen voi kokea oman elämän arvokkaaksi. (Harju ym. 2001, 36.)

Vapaaehtoistyön avulla yksilö voi kehittää ihmissuhdetaitoja. Se mahdollistaa myös sosiaalisen verkoston laajenemisen ja vahvistumisen. (Lehtinen 1997, 7). Sen kautta voi siis saada myös ystäviä (Eskola & Kurki 2001, 9). Vapaaehtoistyö tarjoaa mahdollisuuden merkitykselliseen vuorovaikutukseen ja oman paikan löytämiseen yhteiskunnassa tai muussa yhteisössä (Yeung 2004, 15, 93, 119). Tämän lisäksi mahdollisuus yhteisöllisyyden toteutumiseen ja kokemiseen kasvaa (Mykänen-Hänninen 2007, 22; Yeung 2004, 15, 119). Samoin se antaa tekijöilleen mahdollisuuden kokea osallisuutta seurakuntaan tai johonkin muuhun kristilliseen yhteisöön (Harju ym. 2006, 6; Yeung 1999, 70–71). Motiivina voi olla siis sosiaalisten suhteiden tavoittelu ja tahto kuulua johonkin ryhmään (Harju ym. 2001, 36–37).

Auttamistehtävässä yksi vaikeimmista asioista on työstä nouseva tunnekuormitus. Monesti auttaja joutuu kohtaamaan itsessään piilossa olleita pelottavia tunteita, esimerkiksi vihaa ja avuttomuutta. Tästä syystä vertaistuki nousee tärkeään rooliin. Ryhmässä on mahdollista puhua sekä hyvistä että huonoista tunteista, ja samalla auttajat voivat kohdata omat ahdistusta tuottavat kokemuksensa. (Haapakoski 2006, 48–51.)

Kristillisessä kontekstissa vapaaehtoistyö nähdään myös mahdollisuutena välittää kristillistä sanomaa eteenpäin (Harju ym. 2006, 6). Motiivina voi siis toimia halu auttaa muita omiin arvoihin perustuen. (Harju ym. 2001, 36–37).

2.6 Vapaaehtoistyön organisointi

Uskonnolliset yhteisöt rohkaisevat jäseniään vapaaehtoisuuteen normien, arvojen, käytännön ja ympäristön sekä ihmisten esimerkkien avulla (Grönlund 2012, 10). Vapaaehtoiset tulisi nähdä aktiivisina tekijöinä, joilla on oma paikkansa seurakunnan toiminnan suunnittelussa sekä toteuttamisessa, eikä vain toiminnan objekteina. Vapaaehtoistyön tulisi siis selkeämmin olla luonnollinen osa toiminnan kokonaisuunnitelmaa seurakunnassa. (Harju ym. 2006, 6–7.)

Toiminnasta vastaavan organisaation vastuulla on määritellä ja valvoa toiminnan laatua ja tavoitteita. Sen tehtävänä on valita ja tukea vapaaehtoiset työhönsä. Selkeä organisointi lisää toiminnan uskottavuutta. Hyvä maine ja toimiva yhteisö houkuttelevat vapaaehtoisia osallistumaan helpommin kuin jokin hajanainen ja epä-määräinen. Vapaaehtoistyön selkeä organisointi edesauttaa toiminnan onnistumista ja mielekästä toteutumista. Lähtökohtina organisoinnille tulisi olla tarpeen kartoittaminen, toiminnan kriteerien ja edellytysten pohtiminen ja tavoitteiden asettaminen. On kuitenkin tärkeää kiinnittää huomiota siihen, ettei organisointi ja sen ylläpitäminen vähennä toteutettavan toiminnan voimavaroja. (Harju ym. 2001, 76–78.)

Raitaranta (2006) tuo esiin artikkelissaan asioita, joita vapaaehtoistyö edellyttää, että se onnistuisi. Järjestelmällinen vapaaehtoistyö alkaa siitä, että joku työkseen organisoii tehtävää työtä. Vapaaehtoistyön tärkein pääoma on ihmisissä, ja näihin kuuluvat myös palkatut työntekijät, jotka ovat olemassa vapaaehtoisia varten. Lisäksi saatetaan tarvita työtiloja ja erilaisia tarvikkeita, joista tulee budjettimenoja. Vapaaehtoistyöntekijät eivät saa korvausta toiminnastaan, mutta on kohtuullista, että heidän kulunsa korvataan. Budjetointi vapaaehtoistyöhön on samaan aikaan väline, jolla mahdollistetaan toiminnan puitteet ja viesti, joka kertoo työn ja ihmisten arvostuksesta. Keskittämällä varoja vapaaehtoistyöhön seurakunta suhtautuu vakavasti pyrkimään tavoitteeseensa, missä välittäminen ja yhteinen vastuu ovat kristityn elämäntapa, ei vain seurakunnan työmuotoja. Koko seurakuntayhteisöä tulisi kehittää niin, että se edistäisi ihmisten osallisuutta ja vuorovaikutusta sekä seurakuntalaisten osallistumista vastuun kantamiseen. (Raitaranta 2006, 23–26.)

On tärkeää, että vapaaehtoisella on tehtävässä toimiessaan mahdollisuus saada jatkuvaa tukea. Seurakunnan työntekijöiden tulee olla vapaaehtoisten käytettävissä ja heihin tulee voida ottaa yhteyttä ilman pelkoa. Vapaaehtoisen rinnalla kulkeminen ja tämän tukeminen on työntekijälle haaste. Joskus työntekijä ei tätä tukea kykenekään antamaan ja vapaaehtoinen on jäänyt yksin selviytymään tehtävistä, joita ehkä koko ajan kasautuu lisää. Helposti syntyykin kierre, jonka seurauksena vapaaehtoinen lopulta väsyä ja luopuu koko toiminnasta, sekä huonossa tapauksessa jopa seurakunnan jäsenyydestä. Vapaaehtoisella tulee olla oikeus ja lupa levätä. (Savolainen 2006, 43–44.)

Lisäksi on tärkeää, että järjestetään koulutusta, työnohjausta ja jonkinlaista virkistystoimintaa. Usein vapaaehtoisilla on monenlaisia valmiuksia vapaaehtoistyötä varten. Heillä on elämäkokemusta, omaa ammattikoulutusta sekä asiantuntemusta. Näitä valmiuksia kannattaa myös hyödyntää, kun mietitään vapaaehtoisten kouluttamista ja tukemista. Aikuisilla ihmisillä on monesti paljon annettavaa toisilleen. (Samulin 2006, 38.) Toteutuakseen vapaaehtoistoiminta tarvitsee myös riittäviä resursseja (Harju ym. 2001, 77).

Avoin kommunikointi ja selkeä asioista tiedottaminen ovat myös edellytyksiä sille, että toiminta toteutuu onnistuneesti. Ihmisille on tärkeää tietää, mitä he ovat tekemässä, sekä mikä on työn tavoite ja tarkoitus. Kaikki tämä on tärkeää motivaation ja jaksamisen kannalta. (Raitaranta 2006, 23–26; Bok 1982, 35.) Toiminnan mielekkyys tai sen puuttuminen vaikuttavat myös vapaaehtoisen sitoutumiseen ja toiminnassa mukana pysymiseen (Harju ym. 2001, 36–37).

Teoksessa *Urbaani usko* (Grönlund 2006, 118; Niemelä 2006, 43) useat artikkelit kertovat nuorten aikuisten vähäisestä osallisuudesta evankelisluterilaisessa kirkossa. Toisaalta samanlainen passiivisuus on havaittavissa samalla ikäryhmällä myös muilla yhteiskunnan osa-alueilla. Eri näkökulmista, kuten elämänvaiheiden kiireisyydestä, vapaaehtoistoiminnan tarjonnasta tai ajan ilmiöistä voidaan pohtia nuorten aikuisten passiivisuutta erityisesti kirkon vapaaehtoistyössä. Nuorille aikuisille, jotka yhdistelevät perhe- ja työelämää, ajanpuute on tyypillinen syy osallistumattomuudelle. Toisaalta kirkon tarjoamat vapaaehtoistyön muodot eivät välttämättä kiinnosta ikäryhmää, jonka kiinnostuksen kohteet ovat erilaiset kuin muilla ikäryhmillä, kuten Yeung (2002, 28, 45) tutkimuksessaan toteaa.

Vapaaehtoiset ovat seurakunnissa voimavara, jotka mahdollistavat monen seurakuntalaisen hyvän olon yhteisössä. Ei ole kuitenkaan itsestään selvää, että vapaaehtoinen jaksaa. Hän tarvitsee arvostavaa tukea tehtävässään ja kasvussaan ihmisenä sekä kristittynä, jotta voi toteuttaa tehtävänsä iloiten. Yhä nykyään on hyvin tavallista, että seurakuntalainen lähtee innolla mukaan toimintaan, mutta uupuu kesken kaiken, koska työmäärä kasvaa ja resursseja ei ole tarpeeksi. Vapaaehtoisella täytyy olla lupa levätä ja hänestä tulee huolehtia. (Savolainen 2006, 43–44.)

3 NUORET AIKUISET, KIRKKO JA HENGELLISYYS

3.1 Nuoret aikuiset

Nuori aikuinen on laaja ja vaikeasti määriteltävä käsite (Grönlund 2012; Majamäki 2006, 340). Eriksonin ja Havighurstin klassiset kehityksen teoriat ovat määritelleet nuoren aikuisen eri ikäluokkien mukaan aina 18–40 ikävuosien välillä. (Erikson 1982, 330; Grönlund 2012, 10.) Viimeaikaisen suuntauksen mukaan nuorta aikuista ei määritellä vain iän, vaan elämänvaiheen perusteella, joka määräytyy paremmin tiettyjen ominaisuuksien mukaan (Mikkola 2006, 26–28). Elämänvaiheena nuorta aikuisuutta on perinteisesti pidetty identiteetin muodostumisen, elämänkumppanin löytymisen ja perheen perustamisen, uran rakentamisen ja oman yhteiskunnallisen paikan löytämisen aikana (Grönlund 2012,10). Nykyajan länsimaissa yhteiskunnassa normit ovat kuitenkin muuttuneet lisääntyneiden mahdollisuuksien myötä. Ne eivät ole enää yhtä tiukkoja kuin aikaisemmin. Yksilöillä on mahdollisuus asettua aloilleen myöhemmin kuin mitä oli mahdollisuus aikaisemmin. Suomessa, kuten monissa muissakin länsimaissa, keskimääräinen ikä valmistumiselle, naimisiin menolle ja ensimmäisen lapsen hankinnalle on kohonnut viimeisten parin vuosikymmenen aikana. (Aapola & Ketokivi 2005, 22; Suomen virallinen tilasto: Siviilisäädyn muutokset 2011). Näistä syistä johtuen onkin tarpeen harkita tarkoin mitä tuolla käsitteellä tarkoitetaan.

Erilaisissa nuoria aikuisia koskevissa tutkimuksissa (Grönlund 2012, 12–13; Grönlund 2006,118; Cantell 2006, 17) ikäryhmä on määritelty eri tavoin ja tutkimuksissa on käytetty eri-ikäisten vastauksia. Omassa tutkimuksessamme nuoresta aikuisesta puhuttaessa tarkoitamme ihmistä, joka on jo ohittanut teini-iän, mutta joka identiteetiltään elää vielä muutosvaiheessa. Haastateltavamme olivat 23–31-vuotiaita, eri elämäntilanteissa olevia miehiä ja naisia, jotta saisimme mahdollisimman kattavan ja monipuolisen näkemyksen aiheeseemme.

3.2 Nuorten aikuisten hengellisyys

Uskonnollisuudesta on tullut nykyaikana yhä enenevästi yksilön oma, henkilökohtainen valinta. Kollektiiviset normit eivät enää vaikuta niin paljon ihmisen uskonnon harjoittamiseen tai siihen liittyviin valintoihin kuin aikaisemmin (Grönlund 2012, 10). Vanhemmat eivät enää välitä uskonnollista perinnettä lapsilleen traditioiden ja kertomusten kautta. Uskontoa uhkaa unohtuminen. Se ikään kuin hiipuu vähitellen. (Lehtonen, T. 2012, 16.)

Ateistisen liikkeen vaikutus maallistumiseen on vähäinen. Keskeinen maallistumisen syy on uskonnollisen perinteen välittämisen katkeaminen, joka johtuu pikemmin laajoista yhteiskunnallisista muutoksista kuin tieteellisen maailmankuvan yleistymisestä. (Lehtonen, T. 2012, 16.)

Kuuluminen evankelisluterilaiseen kirkkoon ei ole enää itsestäänselvyys tai automaattinen osa suomalaisen identiteettiä. Nuoret aikuiset luopuvat kirkon jäsenyydestään nykyään nopeammin kuin mikään muu ikäluokka. Samaan aikaan kun uskonnon julkisten muotojen kannatus heikkenee, yksilöiden oma uskonnollisuus ei ole kuitenkaan muuttunut paljonkaan. Usko Jumalaan ja rukoilu ovat säilyttäneet merkityksensä myös nuorilla aikuisilla. (Grönlund 2012, 10; Monikasvoinen kirkko 2008, 450; Niemelä 2007, 43–56 ; Terho 2006, 289.)

Samalla kuin kirkossakäynti on vähentynyt, kiinnostus spiritualiteettiin, hengellisyyteen näyttää jopa lisääntyneen. Esimerkiksi hiljaisuuden retriitit ja erilaiset henkiset elämäntapakurssit ja -oppaat ovat aika suosittuja. Kiinnostus henkisiin ja hengellisiin asioihin ei siis ole hävinnyt. (Lehtonen, T. 2012, 16.)

3.3 Hengellisesti aktiiviset nuoret aikuiset kirkon ulkopuolella

Toni Terho vertaili vuonna 2005 Kallion nuorten aikuisten ja Kalliossa toimivan Helsingin Saalem-seurakunnan tilaisuuksiin osallistuvien spiritualiteettia ja osallistumista kristilliseen toimintaan (Terho 2006, 278). Käytännön toiminnassa Suhella on melko paljon yhteneviä karismaattisia piirteitä Saalem-seurakunnan kanssa, joten käytämme Terhon tutkimustuloksia aineistona työssämme. Tutkimuksessa nousi esiin, että Saalem-seurakunnan tilaisuuksissa käyvät henkilöt sitoutuvat hyvin vahvasti kristilliseen oppiin iästä riippumatta. Sitoutumisessa ei näyttänyt olevan kyse kuitenkaan pelkästään opillisista asioista, vaan kristillisyys esiintyi sitoutuneilla ihmisillä myös käytännön elämässä asenteiden ja henkilökohtaisen uskonnon harjoittamisen tasolla. Huomattava ero näyttäytyi myös suhtautumisessa yhteisöllisyyteen. Saalem-seurakunnassa aktiivisesti käyville kaikille kolmelle tutkitulle ikäryhmälle, 13–19-vuotiaat, 20–39-vuotiaat sekä yli 39-vuotiaat, yhteisöllisyys osoittautui olevan tärkeää, kun taas Kallion kaikkien tutkittujen nuorten aikuisten vertailuryhmälle se oli jokseenkin merkityksetöntä, myös evankelisluterilaisessa kirkossa aktiivisesti mukana oleville nuorille aikuisille. (Terho 2006, 283–290.)

Terhon tutkimuksessa täytettyjä lomakkeita kertyi 230. Vastaaajista 75 oli 20–39-vuotiaita Saalem-seurakunnassa käyviä nuoria aikuisia, mikä on yli kolme kertaa enemmän kuin evankelisluterilaisessa kirkossa aktiivisesti käyvien samanikäisten osuus tutkimuksessa, joiden osuus oli 22. Mihinkään seurakuntaan sitoutumattomien samanikäisten määrä tutkimuksessa oli 499. Koska erot aktiivisten nuorten aikuisten välillä eri kirkkokunnissa näyttäytyvät merkittävinä sekä käytännössä että tutkimuksissa, halusimme selvittää mahdollisia syitä tilanteeseen. Suhessa aktiivisten nuorten aikuisten määrä viikoittain on noin 50 henkeä eli 13–17 % kaikista sunnuntain jumalanpalveluksiin osallistuvista kävijöistä (Martiskainen 2012). Tämä luku sisältää siis vapaaehtoistyötä tekevät henkilöt. Lisäksi aktiivisia jäseniä, jotka käyvät viikoittain kokoontuvissa pienryhmissä, on 226 (Still 2012). Näistä syistä totesimme Suhen olevan sopiva tutkimuskohde.

4 SUUR-HELSINGIN SEURAKUNNAN (SUHEN) ESITTELY

4.1 Suhen historia, unelma ja jumalanpalvelus

Työelämän yhteistyökumppanimme toimii Suur-Helsingin seurakunta eli Suhe. Suhe on vuonna 1990 perustettu yhteiskristillinen seurakunta Helsingissä. Se on kokoontunut pääkaupunkiseudulla eri vuokratiloissa parinkymmenen vuoden ajan. Syksyllä 2011 Suhe kuitenkin muutti omiin tiloihin Helsingin Kallioon. (Suur-Helsingin seurakunta i.a.) Suhen palkattu henkilökunta koostuu kolmesta pastorista, lapsi- ja perhetyön vastaavasta, nuorisotyöntekijästä, taloushallinnon vastaavasta sekä mediavastaavasta (Martiskainen 2012). Suhen asioista vastaa myös hallitus, jonka jäsenet eivät ole seurakunnan palkattuja työntekijöitä (Keipi 2012). Seurakunta toimii suurelta osin vapaaehtoisten voimin.

Suhessa sitoudutaan apostoliseen uskontunnustukseen. Suhen tavoitteena on olla seurakunta, jossa voi kokea aitoa lähimmäisen rakkautta ja jossa rikkinäiset ihmissuhteet voivat eheytyä sekä yksinäiset voivat löytää merkityksellisiä ystävyysuhteita. Suhen unelmana on, ettei Jumalan ylistys näy ainoastaan lauluina ja rukouksina vaan, että se olisi elämänasenne, joka tuo toivoa ympäröivään maailmaan. (Suur-Helsingin seurakunta i.a.)

Seurakunta kokoontuu sunnuntaisin kaksi kertaa jumalanpalvelukseen, joista ensimmäinen on ensisijaisesti suunnattu lapsiperheille. Tällöin on järjestetty samanaikaisesti erilliset lasten- ja varhaisnuorten kokoontumiset. (Suur-Helsingin seurakunta i.a.) Syyskuun alussa Suhella alkaa myös Suhe Youth -tilaisuudet, jotka toteutetaan lauantai-iltaisina. Suhe Youth on tarkoitettu teini-ikäisille. (Uurtimo 2012.) Suhen sunnuntaisin pidettävissä jumalanpalveluksissa käy 300–400 henkeä joka viikko (Martiskainen 2012).

4.2 Suhen vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistoiminta on ollut merkittävä osa seurakunnan toimintaa sen perustamisesta saakka. Seurakunnan toiminnan kannalta vapaaehtoiset ovat ratkaisevassa roolissa. Esimerkiksi Suhen sunnuntait pyöritetään lähestulkoon kokonaan vapaaehtoisvoimin. Seurakunnan vapaaehtoistoiminta onkin pyritty organisoimaan mahdollisimman hyvin. Suhessa on erilaisia palvelutiimejä kuten Host-tiimi, kahvilatiimi, mediatiimi sekä ylistystiimi. Jokaisella tiimillä on selkeä tehtävä, esimerkiksi Host-tiimiläisten tehtävänä on toivottaa ihmiset tervetulleiksi ja mennä juttelemaan uusille tulokkaille. Tiimejä, jotka palvelevat Suhen sunnuntain jumalanpalveluksissa, on yhteensä 15 kappaletta. Suhella on tämän lisäksi viisi tiimiä, joiden toiminta tapahtuu Suhen sunnuntain ulkopuolella. Suhella on muun muassa teatteritiimi sekä Grow Up House –tiimi, joka järjestää perjantai iltaisin varhaisnuorteniltoja Ruoholahden nuorisotilalla. Kaikkiaan palvelutiimejä Suhella on siis 20 ja palvelutiimiläisiä noin 120, joista joka sunnuntai palvelee noin 40 henkilöä. Jos mukaan lasketaan myös pienryhmävetäjät, niin vapaaehtoisten yhteismääräksi tulee noin 160 henkilöä. Tiimien toiminnasta vastaa vetäjä yhdessä apuvetäjän kanssa. He organisoivat tiimiläisten vuorot ja vastaavat heidän yleisestä hyvinvoinnistaan tiimissä. (Suur-Helsingin seurakunta i.a; Lehtonen 2012; Martiskainen 2012.)

4.3 Suhen pienryhmätoiminta

Iso osa seurakunnan toimintaa on myös viikolla kokoontuvat pienryhmät. Suhella on yhteensä 28 pienryhmää ja syksyn 2012 aikana aloittaa 6 uutta ryhmää. Jokaisessa ryhmässä on keskimäärin 6-10 jäsentä. Yhteensä pienryhmäläisiä on 226. (Still 2012.) Pienryhmien toiminnasta vastaa pienryhmävetäjät sekä apuvetäjät, ja ne kokoontuvat pääosin arki-iltaisain eri puolilla kaupunkia. Pienryhmä on nimensä mukaisesti ryhmä ihmisiä, jotka kokoontuvat yhteen. Suhen pienryhmissä muun muassa luetaan Raamattua, rukoillaan ja jaetaan elämää toisten kanssa. Pienryhmien tarkoituksena on tehdä seurakunnasta yhtenäinen perhe, jossa kenenkään ei

tarvitse tuntee oloansa ulkopuoliseksi tai yksinäiseksi. (Suur-Helsingin seurakunta i.a.)

Suhella on tehty uusi opetuslapseusstrategia, jonka toimeenpano alkaa syksyllä 2012. Strategiassa puhutaan opetuslapseuspienryhmistä, joiden tarkoituksena on kouluttaa ja tukea pienryhmävetäjiä entistä enemmän. Pyrkimyksenä on, että kaikilla pienryhmävetäjillä on yhteinen näky seurakunnan kanssa pienryhmien tarkoituksesta. Pienryhmävetäjä on vastuussa ryhmäläisistään eli opetuslapsista ja hänen tehtävänä on tukea heitä hengellisessä kasvussa. Strategiassa on lueteltu pienryhmän toimintaan liittyvät seuraavat tavoitteet: sanan opetus, rukous ja toisista huolehtiminen, johtajuuskoulutus ja johtajuus, kasvu Jeesuksen kaltaisuuteen, avoimuus ja luottamus, moninkertaistumisen näky ja toteutus sekä ei-uskovien tavoittaminen Kristukselle. (Suhe 2012, 19–26.)

Strategiaan on sisällytetty myös tavoite mikromissioiden toteuttamisesta. Mikromissiot ovat kaupunkia ja sen ihmisiä palvelevia tempauksia. Tarkoituksena on, että pienryhmät alkavat toteuttaa joko itsenäisesti tai monesta pienryhmästä koostuvana mikromissioryhmänä evankelointia tai muuta palvelustyötä. (Suhe 2012, 28.) Tämä voi olla esimerkiksi vanhusten ulkoiluttamista tai vaikkapa pihojen siivoamista lumesta.

4.4 Perustelut opinnäytetyöyhteistyölle

Suhessa halutaan kehittää sekä palvelutiimien että pienryhmien toimintaa, sekä selvittää mikä motivoi, sitouttaa ja toisaalta tukee vapaaehtoisia toimimaan palvelutiimeissä. Suhen tavoitteena on enenevässä määrin palvella kaupunkia ja sen asukkaita. Tavoitteena on selvittää, miten vapaaehtoistyötä, pienryhmätoimintaa ja mikromissioita voitaisiin vielä kehittää niin, että kynnys tulla mukaan seurakunnan toimintaan madaltuisi entisestään, ja jo toiminnassa mukana olevien vapaaehtois-

ten motivaatio säilyisi. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa Suhelle tietoa, joka auttaa ymmärtämään ja kehittämään vapaaehtoistyötä.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää haastattelemalla Suur-Helsingin seurakunnan nuoria aikuisia, mikä motivoi ja tukee heitä osallistumaan seurakunnan toimintaan. Tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, miksi nuoret aikuiset osallistuvat aktiivisesti seurakunnan vapaaehtoistyöhön ja sitoutuvat siihen. Pyrimme myös selvittämään erilaisia keinoja tukea seurakuntalaisia vapaaehtoistyöhön osallistumiseen ja siihen sitoutumiseen.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymys on: ”Mikä vaikuttaa nuorten aikuisten aktiivisuuden osallistua Suur-Helsingin seurakunnan vapaaehtoistyöhön ja siihen sitoutumiseen?”

5.2 Tutkimusmenetelmä

Valitsimme laadullisen tutkimusmenetelmän käytettäväksi opinnäytetyössämme. Tarkoituksenamme oli haastateltavien kokemusmaailman sekä itse tutkittavan ilmiön eli seurakunnan vapaaehtoistyöhön osallistumisen ja siihen sitoutumisen syiden ymmärtäminen ja kuvaaminen. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus soveltuu käyttöön silloin, kun ilmiöstä ei vielä ole tietoa, siitä halutaan saada syvälinen näkemys tai pyritään luomaan uusia teorioita ja hypoteeseja (Kananen 2010, 41). Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ihmisten kuvaamien kokemusten ja käsitysten avulla ymmärtää ilmiötä. Ihmisten tuottaman aineiston avulla pyritään saamaan tietoa jostakin, mikä ei ole havainnoitavissa välittömästi, vaan mikä selviää haastateluja tulkitsemalla. (Alasuutari 1994, 34.) Hanna Vilkkä (2005, 97) tuo esiin sen, miten laadullisella tutkimusmenetelmällä on mahdollista tavoittaa niitä tapahtumaketjuja, joita ihminen kokee merkityksellisiksi. Tällaisia asioita voivat olla esimerkik-

si oman elämän kulku tai jokin omaan elämään pidemmälle aikajaksolle sijoittuva koettu asia.

5.3 Tutkittavien valinta ja kuvaus tutkittavista

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan tavoitteena on pikemminkin jonkin ilmiön tai toiminnan ymmärtäminen, tai pyrkimys antaa teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87). Koska laadullisessa tutkimuksessa ei tavoitella yleistettävyyttä samalla tavoin kuin määrällisessä tutkimuksessa, tutkimusaineiston kokoa ei säätele määrä vaan laatu. Haasteltavia valittaessa on tärkeää pitää mielessä, mitä ollaan tutkimassa. Mielekästä on, että haastateltavilla on joko asiantuntemusta tai kokemusta tutkimuksen aiheeseen liittyen. Tällöin valinnan kriteerinä voidaan pitää haastateltavan omakohtaista kokemusta tutkittavasta asiasta. (Vilkkä 2005, 114, 126.)

Tutkimustamme varten haastattelimme kuutta nuorta aikuista, jotka osallistuvat aktiivisesti Suhen toimintaan. Haasteltavia valittaessa kriteerinä pidimme heidän omakohtaista kokemusta pienryhmätoiminnasta ja palvelutiimityöskentelystä. Haastateltavat olivat joko pienryhmävetäjiä, pienryhmäläisiä, palvelutiimivettäjiä tai palvelutiimiläisiä. Osa heistä oli mukana useammassa kuin yhdessä vastuutehtävässä. Haastateltavien valintaan vaikutti myös ajanjakso, jonka he olivat käyneet Suur-Helsingin seurakunnassa. Halusimme saada näkökulmia sekä lyhyen että pitkän ajan toiminnassa mukana olleilta. Haastateltavista neljä oli naista ja kaksi miestä. Koska Suhe on kävijämäärältään 300–400 hengen yhteisö, arvioimme kuuden haastateltavan riittävän saadaksemme kattavan kuvauksen ilmiöstä.

5.4 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Valitsimme opinnäytetyömme aineistonkeruutavaksi haastattelun, sillä laadullisessa tutkimuksessa on hyvä käyttää menetelmiä, joissa tutkittavien näkökulmat ja oma ”ääni” pääsevät esille (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 155.) Haastattelun etuna muihin tiedonkeruuuotoihin verrattuna on joustavuus. Haastattelussa on mahdollista toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä ja muuttaa kysymysten järjestystä tilanteen niin vaatiessa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75.) Lisäksi vastausten selventäminen ja tietojen syventäminen on mahdollista lisäkysymysten avulla (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 194).

Haastattelumuodoksi valitsimme teemahaastattelun. Tarkoituksenamme oli teemahaastattelun avulla saada selville merkityksiä, joita haastateltavat antavat itse omalle toiminnalleen. Teemahaastattelussa aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 197). Teemahaastattelun avoimuus antaa haastateltavalle mahdollisuuden päästä puhumaan vapaamuotoisesti, jolloin saadun materiaalin katsotaan kuvaavan hyvin haastateltavaa (Eskola & Suoranta 1998, 88). Teemahaastattelun vahvuutena on myös mahdollisuus tehdä tarkentavia kysymyksiä haastateltavalle, mikä edellyttää kuitenkin joustavuutta haastattelijalta (Kananen 2010, 53–56).

Haastatteluteemat tulee valita niin, että ilmiöstä saadaan mahdollisimman hyvä kokonaiskuva. Haastattelukysymyksillä tulisi varmistaa, että kaikki ilmiön osat alueet huomioidaan. (Kananen 2010, 55.) Haastattelun kysymykset (LIITE 1) rakentuivat neljän eri teeman pohjalta: ”Kokemuksia Suur-Helsingin seurakunnasta”, ”Kokemuksia pienryhmästä”, ”Kokemuksia palvelemisesta Suur-Helsingin seurakunnassa” sekä ”Toiveet ja kehittämissuhteet”. Olimme valmiiksi laatineet jokaiseen teemaan liittyviä apukysymyksiä, joita saatoimme hyödyntää niissä tilanteissa, joissa haastateltavan oli vaikeaa antaa suoria ja selkeitä vastauksia.

Valitsimme toteuttaa haastattelut yksilöhaastatteluina. Vaikka yksilöhaastattelujen toteuttaminen, litterointi, analysointi ja tulkinta veivät enemmän aikaa kuin ryhmähaastattelun, yksilöhaastatteluilla uskoimme saavamme kuitenkin tarkempaa ja luotettavampaa tietoa kuin ryhmähaastattelulla.

5.5 Haastatteluluvat ja haastattelujen toteuttaminen

Ennen opinnäytetyön aineistonkeruun aloittamista teimme opinnäytetyösopimuksen (LIITE 2) Suhen kanssa. Pyysimme haastatteluluvan (LIITE 3) jokaiselta haastateltavalta ennen haastattelun aloittamista. Haastatteluluvista tehtiin kaikille osapuolille omat kappaleet. Koska haastattelujen tuli olla tehtynä tiettyyn päivämäärään mennessä, aloitimme haastattelut ennen opinnäytetyösopimuksen varsinaista allekirjoittamista. Olimme kuitenkin tehneet suullisen sopimuksen työelämäkumppanimme kanssa opinnäytetyösopimuksen hyväksymisestä ennen haastattelujen aloittamista.

Haastateltavia oli yhteensä kuusi, ja toteutimme haastattelut heinä-elokuun 2012 aikana. Haastattelujen kesto vaihteli 30 minuutista 90 minuuttiin. Koska haastattelutilalla on vaikutusta tutkimushaastattelujen laatuun (Vilka 2005, 112), pyrimme kiinnittämään tilan valintaan erityistä huomiota. Halusimme paikan olevan ennen kaikkea rauhallinen. Lisäksi halusimme luoda rennon ilmapiirin. Päädyimme kutsumaan haastateltavat meistä toisen kotiin, sillä haastateltavat tiesivät meidät etukäteen seurakunnasta, joten uskoimme, että ratkaisu sopisi heille hyvin. Poikkeuksena teimme yhden haastattelun Suhen tiloissa.

Koska haastattelun tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta, on perusteltua antaa haastattelukysymykset tai aihealueet haastateltaville etukäteen tutustuttaviksi (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75). Tästä syystä kerroimme haastateltaville etukäteen, mitä teemoja tulemme käsittelemään haastattelutilanteessa. Aineiston analysoinnin helpottamiseksi käytimme haastatteluissa nau-

huria. Tallennuslaitetta käytettäessä haastattelutilanteessa voi keskittyä itse haastatteluun, muistiinpanojen tekemisen sijaan. Digitaaliseen tallenteeseen voi palata myös myöhemmin.

5.6 Aineiston käsittely ja analyysi

Analyysitavaksemme valitsimme sisällönanalyysin. Sisällönanalyysi voidaan määrittellä tekstianalyysiksi, jonka tarkoituksena on luoda selkeä, sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä järjestämällä tieto tiiviiseen ja selkeään muotoon (Tuomi & Sarajärvi 2009, 104, 108). Sisällönanalyysiä voidaan tehdä sekä aineistolähtöisenä että teorialähtöisenä sisällönanalyysinä (Vilkkä 2005, 140).

Opinnäytetyössämme käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tavoitteena on löytää tutkimusaineistosta muun muassa jonkinlainen toiminnan logiikka tai tyypillinen kertomus (Vilkkä 2005, 140). Pyrkimyksenä on myös luoda tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus. Aikaisemmillä teorioilla, havainnoilla tai tiedoilla ei ole mitään tekemistä analyysin tai lopputuloksen kanssa, sillä analyysin oletetaan olevan aineistolähtöistä. Ainoastaan teoriaa, joka koskee analyysin toteuttamista, voidaan käyttää analyysissä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 97.) Aiemmat tutkimukset tutkimusongelmaamme liittyen otimme käsittelyyn, kun vertailimme niiden tuloksia omiin tutkimustuloksiimme. Analyysissä ei ole huomioitu sukupuolen, iän tai kokemuksen määrän vaikutusta tutkimustuloksiin, sillä emme kokeneet niitä merkityksellisiksi tutkimuskysymyksemme kannalta.

Aineistolähtöisen laadullisen aineiston analyysi voidaan jakaa kolmivaiheiseksi prosessiksi, johon kuuluu 1) aineiston redusointi eli pelkistäminen, 2) aineiston klusterointi eli ryhmittely ja 3) abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Aineiston pelkistämässä analysoitava informaatio voi olla muun muassa auki kirjoitettu haastatteluaineisto. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110–111.) Ennen kuin siis

saatoimme aloittaa aineiston pelkistämisen, meidän piti litteroida äänittämämme haastattelut.

Aloitimme aineiston litteroinnin, kun olimme saaneet kaikki haastattelut tehtyä. Litteroinnissa voidaan tarkkuuden suhteen erottaa eri tasoja. Kaikista tarkin taso huomioi puheen lisäksi eleet, äänenpainot sekä tauot. Usein kuitenkin riittää melko karkea taso, joka huomioi lauseen ytimen. (Kananen 2010, 58.) Litteroinnin tarkkuus riippuu suurelta osin tutkimuksen tavoitteesta ja lähestymistavoista, joita tutkimuksessa käytetään. Esimerkiksi kielen rakenteisiin kohdistuvassa merkityksen tutkimuksessa litterointi tulee tehdä erityisellä tarkkuudella, mutta haastateltavan mielellisiä merkityksiä eli kokemuksia tarkasteltaessa ei edellytetä samanlaista tarkkuutta. (Vilkkä 2005, 115–116.) Koska tavoitteenamme oli haastateltavien kokemusmaailman ymmärtäminen, koimme riittäväksi litteroida haastatteluaineistomme muuten sanatarkasti, mutta jättää pois täytesanat, keskenjäävät tavut sekä yksittäiset äänneet. Litteroitua tekstiä haastatteluistamme kertyi noin 50 liuskaa.

Laadullisen tutkimuksen analyysi aloitetaan käymällä läpi kerätty aineisto, jonka jälkeen aineistoa aletaan pelkistää. Aineistoon tutustutaan lukemalla ja siitä aletaan erotella asioita, jotka ovat tutkimuksen kannalta oleellisia. Sen jälkeen nämä asiat kerätään yhteen ja erotetaan muusta aineistosta. Pelkistämisen tarkoituksena on karsia kaikki tutkimukselle epäolennainen pois joko tiivistämällä informaatiota tai pilkkomalla sitä osiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94, 110–111.) Litteroinnin jälkeen aloitimme aineiston analyysin perehtymällä sen sisältöön. Luimme aineistoja ja alleviivasimme niistä asioita, jotka liittyivät motivaatioon, sitoutumiseen sekä saatuun tai saamatta jääneeseen tukeen. Tämän jälkeen aloimme tiivistää informaatiota pelkistämällä poimimiamme ilmauksia. Pelkistetyistä ilmauksista kokosimme erillisen listan.

Aineiston pelkistämisen jälkeen siirryimme aineiston klusterointiin eli ryhmittelyyn. Ryhmittelyn tarkoituksena on pelkistettyjen ilmausten samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen sekä ilmausten ryhmittely erilaisiin alaluokkiin (Tuomi & Sa-

rajärvi 2002, 112). Lähdimme siis muokkaamaan listaamme etsimällä toisiinsa liittyviä ilmauksia ja yhdistelemällä niitä jonkin yhteisen käsitteen eli alaluokan alle.

Aineiston ryhmittelyn jälkeen aloimme miettiä nimeämилlemme alaluokille yhteisiä teoreettisia yläkäsitteitä eli pääluokkia. Tätä analyysin vaihetta nimitetään aineiston abstrahoinniksi eli teoreettisten käsitteiden luomiseksi. Abstrahoinnissa yhdistellään luokituksia niin kauan kuin se aineiston sisällön näkökulmasta on mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 114.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Tutkimustulosten esittely

Opinnäytetyömme tutkimuskysymys oli ”Mikä vaikuttaa nuorten aikuisten aktiivisuteen osallistua Suur-Helsingin seurakunnan vapaaehtoistyöhön ja siihen sitoutumiseen?” Tarkoituksena oli siis selvittää, mikä motivoi sekä sitouttaa ja toisaalta tukee nuoria aikuisia osallistumaan seurakunnan vapaaehtoistyöhön ja muuhun toimintaan.

Aineiston analyysin tuloksena erotimme neljä pääluokkaa, joita ovat yksilökohtaiset motiivit, ihmissuhteet, seurakunnan tarjoama tuki ja puitteet sekä osallistumiseen heikentävästi vaikuttavat tekijät. Olemme tehneet jokaisesta pääluokasta erillisen taulukon, josta näkyvät siihen liittyvät alaluokat ja pelkistetyt ilmaukset. Taulukoita on näin ollen yhtä monta kuin pääluokkia eli neljä. Näistä taulukoista voidaan siis löytää nuoren aikuisen motiiveja ja sitoutumiseen vaikuttavia tekijöitä kristillisen vapaaehtoistyön kontekstissa.

Seuraavaksi käymme läpi tutkimustuloksissamme esiintyviä motiiveja ja sitoutumiseen vaikuttavia tekijöitä, jotka on esitelty myös taulukoiden muodossa. Vertaamme niitä johtopäätöksissämme aikaisempiin tutkimuksiin, jotka liittyvät vapaaehtoistyön motiiveihin sekä nuorten aikuisten seurakuntaan osallistumiseen. Olemme poimineet haastatteluistamme suoria lainauksia, jotka osaltaan selittävät tutkimustuloksiamme. Olemme koodanneet litteroidut tekstit haastateltavien mukaan. Koodit ovat H1, H2, H3, H4, H5 ja H6. Jokainen koodi kuvaa siis yhtä haastateltavaa ja hänen tuottamaa aineistoa. Emme halunneet koodeissa tuoda esiin henkilön sukupuolta, jotta haastateltavien anonyymiuden säilyminen ei olisi vaarassa.

6.2 Yksilökohtaiset motiivit

Ensimmäisen pääluokan nimeksi laitettiin yksilökohtaiset motiivit. Tähän pääluokkaan sisältyvät ne motiivit, jotka liittyvät yksilöön itseensä. Ne ovat yksilön sisäsyn-tyisiä motiiveja. Nämä motiivit liittyvät itsensä kehittämiseen ja haluun toteuttaa itseään. Liitimme myös vapaaehtoistyön palkitsevuuden yksilökohtaisiin motiiveihin.

TAULUKKO 1. Yksilökohtaiset motiivit

ALALUOKKA	PELKISTETTY ILMAUS
Henkilökohtainen kehittyminen	Muutos itsessä
	Itsensä haastaminen
	Halu kasvaa kristittyinä / hengellinen kasvu
Palkitsevuus	Omat onnistumisen kokemukset
	On kivaa / saa hyvän mielen
	Saa itse jotain
Elämäntilanteen muutos	Elämäntilanteen muutos
Halu toteuttaa sitä, mikä itselle tärkeää	Näkee, kokee ja ymmärtää tekemänsä työn merkityksen ja tulokset
	Pyrkimys kohti unelmia / työn kehittäminen
	Mahdollisuus kokeilla ja toteuttaa omia, uusia ideoita
	Mahdollisuus tehdä sitä, mikä on itselle luontevaa / mahdollisuus käyttää omaa persoonaa
	Mahdollisuus toteuttaa sitä, mikä itselle tärkeää
	Oma asenne
	Sydämen asia / kutsumus
	Jumalan johdatus
	Jumalan kutsu

Tutkimustuloksistamme voidaan tehdä havainto, että vapaaehtoistyöllä on merkitystä yksilön kasvun kannalta. Vapaaehtoistyöntekijälle tarjoutuu mahdollisuus oppia uutta myös itsestä, toimiessaan muiden kanssa yhteistyössä. Henkilökohtainen kehittyminen sekä ihmisenä että kristittynä on tekijä, mikä motivoi nuoria aikuisia vapaaehtoistyöhön seurakunnassa.

Sit myös sellanen itsensä haastaminen, tai hengellinen kasvu. Ihan sama ku tiimissä oli aluks mukana ja nyt on sit vastuussa siitä, nii se tottakai vaatii enemmän mutta siinä myös ite kasvaa enemmän. Luulen, että se sama käy myös tässä pienryhmä jutussa, että ku antaa enemmän itestään nii sitä kautta myös saa enemmän ja kasvaa hengellisesti. Et se on ainaki yks tärkeä motivaatio. (H5)

Toisinaan elämäntilanteen muutokset vaikuttavat siihen, että henkilö hakeutuu vapaaehtoistyöhön. Elämään halutaan uudenlaista sisältöä. Vapaaehtoistyöllä voidaan katsoa olevan merkitystä myös sitä tekevän ihmisen hyvinvointiin. Sitä kautta ihmiselle tarjoutuu mahdollisuus saada onnistumisen kokemuksia. Nuoren ihmisen identiteetin kannalta on tärkeää, että hän voi kokea itsensä tärkeäksi ja hyödylliseksi.

Et siinä oli monenlaista muutosta menossa, uus elämä loisti. Siinä kohtaa se, et tuntu heti kodilta ja se oli vaan semmonen automaatio et tätä mä oon ettiny ja tääl mä oon. Jotenki mä oon aatellu, ku kattonu taakkepäin, et sielt jostain asti Jumala on alkanu tekeen, sit siin vaihees ku oon kävelly ovista sisään ni on painettu play. (H1)

Nyt kun mä mietin sitä, pakko sen on olla se muutos mitä se saa aikaan mussa ja muissa. Se et mä tunnen ne tulokset itessäni ja ku mä nään et Jumala saa tehdä asioita tässä seurakunnassa. En tiä onks mitään sen palkitsevampaa ku et nyt mä oon kantanu oman osani tähän juttuun. Ja ne palautteet. (H1)

Nuorten aikuisten kohdalla merkityksellistä näyttää olevan se, että he saavat mahdollisuuden kokeilla omia ideoita ja tehdä sitä, mikä itselle on tärkeää. Motivaatiota lisää myös se, että seurakunnassa vapaaehtoistyön kautta nuorille aikuisille tarjotaan mahdollisuutta pyrkiä kohti omia unelmia ja kutsumusta.

Molemmat on mun mielestä sellasta pyyteetöntä auttamistyötä. Ja mä koen että Jumala kutsuu jollain lailla jokaista sellaseen työhön. (H3)

Mut se motivoi siihen et se oli tavottavaa. Et aatteli, et se on hyvää työtä, et vois olla meikän juttu. (H5)

Ja oon siitä ilonen, koska kun sairaus tuli pahemmaksi olin varma, että joudun jäämään siitä pois, ja sanoinkin et mun täytyy varmaan lopettaa ja sain vastaukseksi, ettei missään tapauksessa et tehdään olosuhteet niin, että sä pystyt. (H4)

Yhteenvetona yksilökohtaisista motiiveista voidaan todeta, että vapaaehtoiselle on tärkeää päästä toteuttamaan ja kehittämään itseään. Kristillisessä kontekstissa näyttää korostuvan halu päästä eteenpäin elämässä myös hengellisesti. Työn merkityksellisyydellä ja sen näkyväksi tekemisellä on kannustava vaikutus vapaaehtoiseen.

6.3 Ihmissuhteet

Nimesimme toisen pääluokan ihmissuhteiksi. Tässä pääluokassa keskeisiä asioita ovat ihmisten välinen välittäminen ja vertaistuki. Haastatteluista nousi esiin yhteisöön kuulumisen tarve sekä halu jakaa kokemuksia toisten kanssa. Myös kristilliset arvot, kuten lähimmäisenrakkaus ja halu evankelioida, näyttäytyivät merkityksellisinä motiiveina tässä pääluokassa.

TAULUKKO 2. Ihmissuhteet

ALALUOKKA	PELKISTETTY ILMAUS
Halu olla osa seurakuntaa; ihmissuhteet	Halu rakentaa seurakuntaa / yhteisöä
	Tervetullut olo / koti / perhe
	Tunsi ihmisiä etukäteen
	Halu tutustua uusiin ihmisiin / ihmissuhteet
	Halu kuulua yhteisöön / halu olla mukana yhteisössä
	Samanhenkiset ihmiset / uskovien yhteys
	Yhteys työntekijöihin, kansatekijöihin ja yhteisöön
	Ihmiskontakti
	Yhteenkuuluvuuden tunne
Halu jakaa kokemuksia	Halu jakaa elämää toisten kanssa
	Toisten ihmisten kokemukset
	Omien kokemusten jakaminen
	Halu rohkaista muita
	Vertaistuki
	Hyvä tukiverkosto
Kristilliset arvot ja lähimmäisenrakkaus	Jumalan rakkauden välittäminen eteenpäin / evankeliointi
	Tahto tehdä hyvää / lähimmäisenrakkaus
	Halu auttaa ja palvella toisia
	Jeesuksen esimerkki / Raamatun esimerkki

Vapaaehtoistyöllä voidaan todeta olevan vaikutusta myös sosiaalisella tasolla. Useilla vapaaehtoistyöhön hakeutuvilla motiivina oli halu tutustua ihmisiin. Tutkimuksessamme näkyy nuorten aikuisten halu kuulua seurakuntaan ja olla osa tuota kristillistä perhettä. Tärkeää näyttäisi olevan oman paikan löytyminen tässä yhteisössä.

Nii sit mä liityin Suheen ja jotenki kauheen kliseistä sano mut tuntu et se on semmonen toinen perhe, semmonen hengellinen perhe. Ku korostetaan et seurakunta on ihmiset, nii just ne ihmissuhteet on tärkeitä, mitkä tekee sen et siel viihtyy. Merkityksellistä jotenki. (H2)

Ja nyt kun on tutustunu enemmän ihmisiin ja työntekijöihin niin se on vaan vahvistunu ja nyt vielä enemmän, kun kantaa vastuuta, niin tulee se kotiolo ja perhe ja tuon uuden paikan myötäkin. Tulee olo, et sitä halua rakentaa. Tuntus oudolta olla vaan aina käymässä siellä. Ja vaikei jonain sunnuntaina tekiskään, niin silti näen sen yksikkönä jossa ihmisten kuuluis tuntea ja tukea toisensa. (H6)

Toisaalta myös omien kokemusten jakaminen muiden kanssa osoittautui tärkeäksi. Pienryhmän merkitys korostui seurakunnan vapaaehtoistyön muotona ihmissuhteista puhuttaessa. Lähimmäisenrakkaus motivoivana tekijänä nousi esiin myös tuloksissamme. Se liitettiin henkilökohtaisiin kristillisiin arvoihin ja haluan auttaa muita, sekä Jumalan rakkauden eteenpäin välittämiseen. Nämä osoittautuivat tärkeiksi tekijöiksi nuorten aikuisten vapaaehtoistyöhön osallistumiseen seurakunnassa.

Mut meille on siit sillee ohimennen puhuttu, että esimerkiksi tavattais ryhmissä ja ois sitä vertaistukee, koska jotenki sitä kaipaa tietää, et mitä haasteita muilla on, miten ne niist selvi. (H2)

Sehän siellä on mikä siel vaikuttaa, lähimmäisenrakkaus ja rakkaus Jumalaan ja ihmisiin. (H2)

Vois rakentaa seurakuntaa ja olla rohkasemas uskovii sen lisäksi et se voi olla evankeliointi väline myös. (H4)

Halutaan ihmisille hyvää ja rakkautta. Ei siksi et oltais täydellisii vaan siks et Jumala on täydellinen ja hyvä, ja se mitä Jumala on antanu meille, niin me halutaan antaa eteenpäin. (H4)

Ihmissuhteilla näyttäisi olevan suuri vaikutus yksilön motiiveihin toimia vapaaehtoisena seurakunnassa. Kokiessaan itsensä osaksi yhteisöä seurakuntalainen on halukas antamaan oman panoksensa yhteisen hyvän edistämiseksi. Kokemusten jakaminen ja muiden rohkaisu lisäävät intoa osallistua vapaaehtoistoimintaan. Ih-

misen omilla arvoilla voidaan huomata myös olevan vaikutusta siihen lähteekö hän mukaan seurakunnan toimintaan ja vapaaehtoistyöhön.

6.4 Seurakunnan tarjoama tuki ja puitteet

Haastatteluissa nousi esiin organisaation merkitys seurakuntalaisten palvelualltiuden sekä sitoutumisen vahvistajana. Tärkeäksi koettiin muun muassa selkeät rakenteet, avoin vuorovaikutus sekä seurakunnan puolelta saatu arvostus. Lisäksi useat eri haastateltavat korostivat Suhen palvelukulttuuria vaikuttavana tekijänä.

TAULUKKO 3. Seurakunnan tarjoama tuki ja puitteet

ALALUOKKA	PELKISTETTY ILMAUS
Organisaation tarjoamat puitteet	Selkeä organisointi / organisaatio / tavoitteet
	Yhteisön tarve
	Suhen palvelukulttuuri
	Esimerkillisyys
	Hyvä tiimi
	Monipuolisuus
	Koulutus
	Joustavuus
	Toiselta ihmiseltä saatu henkilökohtainen kutsu
	Mahdollisuuden saaminen
	Työn pitkäjänteisyys ja pysyvyys
Yhteisöltä saatu tuki	Työntekijöiltä saatu tuki, arvostus ja kunnioitus
	Muilta saatu kannustus ja rohkaisu
	Pienryhmätoiminta
	Myönteinen ideoiden vastaanotto v. kielteinen
Avoimuus kommunikaatiossa	Avoimuus, aitous ja rehellisyys toiminnassa
	Avoimuus, aitous, selkeys ja rehellisyys kommunikoinnissa
	Selkeä asioista tiedottaminen

Seurakunta tukee jäseniään vapaaehtoistyöhön eri tavoin. Taulukostamme erottuu selkeästi seurakunnan tarjoaman tuen monimuotoisuus ja sen merkitys. Haastatteluisamme esiin nousi myös ajatus ”Suhen palvelukulttuurista”. Tällä haastateltavat tarkoittivat sitä, että vapaaehtoistyö on enemmänkin luonnollinen osa seurakunnan kokonaistoimintaa ja seurakuntalaisten elämänasenne kuin erillinen työmuoto. Henkilökohtaisesti saatu kutsu osoittautui tehokkaaksi motivoivaksi tekijäksi.

Ja sit aatteli, et ku on ollu niin pitkään ollu vaan semmonen penkissä istuja et miten siit sit yhtäkkii lähtisin aktiiviseks, nii se sit vaati sen et joku pyys mua mukaan siihen palvelutiimiin. (H2)

No mä juttelin yhden tytön kanssa siellä ja se kertoi, että se on kahvila-tiimissä ja sille pohdin, että pitäisköhän mun mennä ja se sanoi heti että joojaa ja tuuppas kohti sitä tiskiä, että mee nyt heti. (H3)

No ehkä se, et Suhes on semmonen hyvä kulttuuri, et jos on aktiivises-ti messissä, nii se on automaatio et palvelee jossain. Ehk sieltki tuli semmost hyvää painetta, et vois iteki jossai olla mukana. Ja ehkä sel-lai yleinen Raamatusta nouseva periaate, ettei se uskovaisen elämä mitään peukalon pyörittelyy oo, et jotai tartte tehdä. Ei ollu tyytyväinen siihen et kävis vaan sunnuntaina eikä palvelis, vaik se oliski helppoo. Mut sit sellai toinen puoli itestä sano et pitää haastaa ittee. Ehkä noi oli ne tärkeimmät tekijät. Se kulttuuri ja hengellinen kasvu mitä halus. (H5)

Ehkä se on se organisoitu – täs meil on kahvilatiimi, täs meil on tää ja tää tiimi, et tuu mukaa. Ja sit se on tosi helppo ja joku pitää siitä huolta ja vastaa, joku on sen tiimin vetäjä, joku pitää pakan kasassa. (H1)

Suhessa on toi vapaaehtoistyö paljo paremmin organisoitu ja just se kulttuuri mist mainitsin, et se on hyvä et siihen innostetaan. Et se on seurakunnan perusarvoissa, et ihmiset palvelee. (H5)

Samoin työn selkeä tavoite, organisointi ja niistä avoimesti keskusteleminen seura-kuntalaisten ja henkilökunnan kanssa kannustivat nuoria aikuisia osallistumaan vapaaehtoistyöhön. Yksi seurakunnan merkittävin tukemisen muoto vapaaehtois-työntekijöille oli henkilökunnalta saatu arvostus ja palaute. Vapaaehtoistyötä teke-ville nuorille aikuisille oli tärkeää kokea työnsä merkitykselliseksi.

Ja ehkä tärkein juttu, et ikään kuin ei kangistuta kaavoihin, et jaksaa tsempata tiimiläisiä, kehua ja antaa hyvää palautetta. Ja koittaa ite toimii esimerkillisesti. (H5)

Seurakunnan työpanos Suhella on valtavan suurta, niin että sitä kun-nioitettais vielä enemmän. Kyllä sitä nytkin, kun on vastuunkantajien juhlat, niin se on mahtavaa. Se on tosi tärkeetä. Ekan kerran kun kuu-lin, et oli joku gaala, niin olin silleen mahtava et seurakunta huomioi tän tälleen. Et se osottaa sitä kiitollisuutta. (H4)

Ja sit jos on jotai kysymyksii nii itelle ainaki siunaantunu hyvä verkosto, on ihmisiä joilta kysyä, jos on askarruttavia asioita. (H1)

Tyyliin joka toinen kuukaus on sellasii pienryhmävetäjien tapaamisia missä puhutaan yhteisiä asioita ja missä voi saada sitä vertaistukea. Sit viime syksynä oli ekan kerran ja nytte elokuun lopulla Suhen pienryhmävetäjien retriitti, mikä on kans hyvä juttu, viimeks oli ihan mielelön, että meidät voideltiin siihen tehtävään. Että konkreettisesti seurakunta siunaa teiät siihen. (H2)

Ja toiset ohjaajat anto hyvää palautetta, nii sitä kautta se alko tuntuu omalta jutulta ja alko nähä sen oman panoksen arvokkaana. (H5)

Musta on ihanaa, että on sellanen avoimuus, että puhutaan. (H6)

Mun mielestä sellanen rehellisyys ja semmonen... Jotenkin sitä kautta motivoiminen. (H6)

Selkeä suunnittelu ja ohjeistus helpottavat sitoutumista seurakunnan vapaaehtoistoimintaan. Kun seurakunta tarjoaa toimivat puitteet ja mahdollisuudet erilaisiin toimintoihin, ihmiset lähtevät rohkeammin mukaan. Henkilökohtaisesti saatu kannustus ja arvostus näyttäisivät lisäävän ihmisten motivaatiota. Tieto siitä, mitä ollaan tekemässä ja miksi, sekä muutoksista tiedottaminen rehellisesti vaikuttavat suuresti vapaaehtoistyön onnistumiseen seurakunnassa.

6.5 Osallistumisaktiivisuutta heikentävät tekijät

Poimimme erikseen omaksi pääluokaksi osallistumisaktiivisuutta heikentävät tekijät. Resurssien puute vaikuttaa asenteisiin, mikä taas osaltaan vähentää motivaatiota. Haastatteluissa mainittiin kuitenkin huomattavasti vähemmän negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä kuin motivaatiota ja sitoutumista lisääviä tekijöitä, mikä näkyy myös taulukon koosta.

TAULUKKO 4. Osallistumisaktiivisuutta heikentävät tekijät

ALALUOKKA	PELKISTETTY ILMAUS
Velvollisuuden tunne	Vastuuntunne / velvollisuus / pakko
	Oma mielenkiinto v. ylhäältä päin määrätty
	Ei oma valinta vaan käsky
Resurssit	Aika ei riitä
	Liika vastuu / väsyminen / uupuminen
	Liian vähän tekijöitä

Kuten taulukoistamme voidaan havaita, nuorten aikuisten motivaatioon osallistua seurakunnan vapaaehtoistoimintaan liittyy merkittävästi se, onko kyse ulkoapäin määrätystä toiminnasta, vai saako yksilö toteuttaa omaa ideaansa. Sitoutuminen työhön, jota saa itse kehittää on suurempi, kuin sitoutuminen työhön, jota toteutetaan velvollisuudentunteesta. Motivaatiota näyttävät heikentävän myös henkilön ajanpuute, joko henkilökohtaisessa elämässä tai vapaaehtoistyön toteuttamisen puitteissa. Resurssien puute tai vajavuus vaikuttaa vapaaehtoistyöntekijän jaksamiseen. Jos vapaaehtoistyöntekijän jaksamiseen ei kiinnitetä huomiota, hän saattaa uupua ja lopettaa työn tekemisen.

Vedin pienryhmää vielä jonkun aikaa sitten. Jouduin lopettaa sen vetämisen, kun mulla on niin epäsäännölliset työajat ja mulla ei oo yhtään vapaata iltaa mihin vois in säännöllisesti sitoutua. Ja mua harmittaa se. (H6)

Et jos on tarpeeks porukkaa, niin saadaan silleen, ettei tuu kellekkää liian raskaaksi. Et vaik on innostunu ihminen ja on haluat antaa sitä aikaa, mut jos se tulee niin et tuntuu, et sä oot aina siellä nii jotenki, ettei se tuu siihen et mä oon taas täällä töissä. Mitä on kuullukki, et vähän leipäännyy, ku ei porukka riitä. (H2)

Työ ja koulukiireissä ihmiset on väsyneitä ja laiskoja ottamaan sellasia isoja organisointijuttuja kaiken muun lisäksi. (H4)

Vaikka haastatteluissamme mainittiin vain vähän tekijöitä, jotka vaikuttavat haittaavasti motivaatioon ja sitoutumiseen, samoja syitä nousi esiin henkilöstä riippumat-

ta. Nämä tekijät esiintyvät joko seurakunnan puolelta, tai henkilön omassa henkilökohtaisessa elämässä tai molemmissa. Esiin tulleet asiat eivät ole myöskään yksiselitteisiä. Yksi asia saattaa johtaa toiseen ja jälleen seuraavaan, jolloin kierrettä saattaa olla enää vaikea katkaista ilman, että lopettaa vapaaehtoistoimintaan osallistumisen kokonaan. Tilanteisiin tulisikin puuttua ennakoivasti, ennen ihmisen uupumista tai kyllästymistä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Pienryhmät vapaaehtoistyön tukena

Haastatteluissamme nousi esille ihmisten tarve kuulua yhteisöön ja halu jakaa elämää toisten kanssa. Nämä motivoivat monia lähtemään mukaan vapaaehtoistyöhön. Haastatteluissa ilmeni myös vertaistuen tärkeys vapaaehtoistyöntekijöille. Koettiin, että olisi hyvä olla paikka, jossa saisi purkaa mieltään, ja jossa voisi saada neuvoja vaikeisiin tilanteisiin. Haastateltavat korostivat pienryhmätoiminnan merkitystä ja kokivat sen tukevan omaa sitoutumista seurakuntaan sekä vapaaehtoistyöhön. Voidaankin päätellä, että Suhen pienryhmätoiminnalla on sekä vapaaehtoistyöhön motivoivia että sitoutumista lisääviä vaikutuksia. Siitä johtuen halusimme pohtia pienryhmätoimintaa omana erillisenä kokonaisuutenaan.

Kyl mä näkisin sen niin, et varmasti sillä tavalla, et ne ihmiset, jotka on aktiivisia pienryhmässä, on usein aktiivisia seurakunnassa myös palvelemisessa. Ehkä siinä on se, että jos kokee Suhen vahvasti omaksi paikakseen ja halua olla täysil messissä, niin halua olla pienryhmässä ja palvelemissa aktiivisesti. (H5)

On havaittu hyväksi, että vapaaehtoistyöntekijä kuuluu toisten samaa työtä tekevien kanssa ryhmään, joka kokoontuu säännöllisesti. Ryhmän tarkoituksena on mahdollistaa tunteiden, kysymysten ja kokemusten jakaminen. Vertaistuen mahdollisuus on erityisen tärkeää uusille vapaaehtoisille, jotka eivät ole vielä ehkä omaksuneet seurakunnan työskulttuuria, ja jotka eivät välttämättä vielä tunne monia seurakunnan jäsenistä. (Samulin 2006, 39–40.) Suhen pienryhmätoiminta ei ole vertaistukea siinä mielessä, että usein ryhmäläiset kuuluvat eri palvelutiimeihin tai toiset eivät ole mukana vapaaehtoisina. Toisaalta pienryhmäläiset kaikki ovat seurakunnan jäseniä ja toimijoita, ja siitä näkökulmasta se voidaan nähdä myös eräänlaisena vertaistukiryhmänä.

Ja mitä oon ite kokenu niin pienryhmässä ihmiset palvelee toinen toistaan rukouksella. Ja jumalan rakkaus vuotaa siihen ryhmään ja ennekaikkea Jumala palvelee siinä meitä. Antaa meille omaa hoitoaan mitä me voidaan välittää sit taas toinen toisellemme. Se rukous ja se palveleminen tulee tosi paljon just siinä ryhmän keskellä esiin. Monesti ne ihmiset, jotka on pienryhmässä, päätyy myös palvelutiimeihin. (H4)

Savolaisen (2006) mukaan hyvä tapa tukea vapaaehtoista on tarjota tälle mahdollisuus osallistua raamattupiiriin, jossa tutkitaan Raamattua sekä jaetaan avoimesti kysymyksiä, jotka nousevat oman tehtävän tai elämän piiristä (Savolainen 2006, 45). Seurakunnan pienryhmien eli raamattu- ja keskustelupiirien yhtenä tavoitteena on auttaa kasvamaan kristittynä. Mikäli pienryhmän jäsenten välille syntyy vapaa ja luottamuksellinen ilmapiiri, parhaassa tapauksessa ryhmässä on mahdollista jakaa myös henkilökohtaisia iloja ja murheita. (Komulainen ym. 2005, 111.) Ei ole välttämätöntä, että seurakunnan työntekijä toimii raamattupiirin vetäjänä, mutta hänen tehtävänänsä on valmentaa vetäjät ja olla heidän ohjaajinaan (Savolainen 2006, 45).

Pienryhmätoiminnalla voidaan ajatella olevan kolmenlaisia tavoitteita: uskonelämään, seurakuntavastuuseen sekä sosiaaliseen elämään liittyviä tavoitteita. Keskustelu, hartaushetket ja rukous tukevat ryhmäläisen uskonelämää. Toisten ryhmäläisten tapaaminen ja yhdessäolo rikastuttavat sosiaalista elämää. Jotkut pienryhmät työskentelevät myös lähetyksen tai diakonian hyväksi. Nämä ryhmät ovat olennainen tukiryhmä työalalle. (Huotari 1992, 170.)

Ehkä just pienryhmistä löytäny just läheisimmät ihmissuhteet Suhessa. Et siel on tutustunu tosi hyvin ihmisiin. (H5)

Näkisin sen tosi tärkeenä sellasena, joka juurruttaa seurakuntaan paremmin, ku ihmisen, joka ei käy pienryhmässä ja käy ainoastaan sunnuntailaisuuksissa. (H5)

Jos halutaan luoda tehokkaasti toimiva seurakunta, on luotava ilmapiiri, jossa irrallisuudesta kärsivä sukupolvi voi kokea yhteyttä. Nuoret sukupolvet arvostavat yhteyttä toisiin, eikä kukaan halua tuntea oloaan yksinäiseksi. Jos seurakunnan näky

on luoda kulttuuri, jossa kukaan ei jää yksin, on tärkeää ymmärtää organisaation merkitys. Toimintaa tulee tarkastella ja ajoittain uudelleen organisoida, jotta uudet ihmiset voivat löytää oman paikkansa. (Burke 2009, 312; 316.)

7.2 Yhteisöllisyys – kirkon ja seurakuntien vastaus nuorille aikuisille

Sekä omissa haastatteluissamme että Terhon (2006) tutkimuksessa nousi esiin se, että nykyajan nuoret aikuiset, jotka sitoutuvat seurakuntaan, arvostavat yhteisöllisyyttä. Äskettäin tehty Kansallinen nuorisotutkimus 2012 osoittaa myös, että Suomen 15–30-vuotiaat ovat arvoiltaan melko konservatiivisia, maanläheisiä ja perhekeskeisiä (Nissinen 2012). Tällaiset arvot korostuvat nyky-yhteiskunnassa, koska ne eivät enää selkeästi ole esillä, ellei niitä erikseen esille tuoda. Burke (2009, 50–51) ja Häkkinen (1997, 157) toteavat yhteiskuntamme olevan pirstoutunut. 70- ja 80-lukujen voimakas yksilöllisyyden korostaminen muoti-ilmiönä johti siihen, että postmodernista vapaudesta ja sitoutumattomuudesta tuli vallalla oleva normi. Uudenlaisesta yksilöllisyydestä näyttää tulleen pysyvä ilmiö, joten sitä vastaava uusi yhteisöllisyys on rakennettava ikään kuin sen ehdoilla. Suomalainen yhteisöllisyys on perinteisesti sisältänyt enemmän kollektiivista yhdenmukaisuutta kuin aitoa läheisyyttä ihmisten kesken, eikä tilaa yksilöiden erilaisuudelle ole jäänyt. (Häkkinen 1997, 159.) Tässä onkin haaste, mihin myös kirkko voi vastata. Se voi tarjota yhteisöllisyyttä jäsenilleen, niin että tila yksilöllisyydelle säilyy edelleen. Voidaan olla yhdessä iso perhe, jossa on tilaa erilaisuudelle, persoonallisuudelle.

Alusta asti tässä seurakunnassa on ollut tunne, et tulin kotiin. (H6)

Nuorilla aikuisilla on edelleen halu ja tarve kuulua johonkin. Ne muutokset, jotka ovat vaikuttaneet tähän ikäpolveen, ovat kuitenkin luoneet yksinäisyyden kulttuurin, jossa ihmiset kaipaavat yhteyttä, mutta pelkäävät läheisyyttä. Tässä on eri kirkoilla ja seurakunnilla mahdollisuus. Nämä nuoret aikuiset tarvitsevat hengellisen perheen yhteyttä. Tärkeää ei näyttäisi olevan se, miten hieno tai trendikäs jumalanpalvelus on, vaan se, että he kokevat itsensä tervetulleiksi juuri omana itsenään.

(Burke 2009, 50–51.) Avoimen ja hyväksyvän ilmapiirin luominen seurakunnassa on tärkeää (Keipi 2012,2). Näin ihmiset, erityisesti nuoret aikuiset, voivat saada kokemuksen raamatullisesta, hengellisestä perheestä. (Burke 2009, 50–51.) Kuten haastatteluissamme usein tuli esiin, yksi motivoivimmista ja sitouttavimmista tekijöistä onkin halu kuulua yhteisöön ja olla omalla panoksellaan rakentamassa sitä.

Vahvistaa sitä, et kaikki tehtäis samaa juttua. Lähtien sielt palvelutiimeis sielt tiiminvetäjistä. Bändinvetäjät, lastentyöntekijät, Hostitiimiläiset, kahvilatiimiläiset tietää miks me tehdään asioita. Ajatus on olla lähellä Jumalaa ja lähellä ihmisii. Et kaikel ois katse samassa paikassa, mikä mahdollistaa sen, et lähtökohtasesti on ihan sama mitä sä teet. Mä mielelläni voisin olla siel host-tiimissä, mulle on ihan sama mitä mä teen, kunhan mä saan olla mukana. Tavallaan puhaltaa siihen hiileen, mitä tän seurakunnan johto on kokenu, et me ollaan tekemäs täs kaupungis. Et meil on yks visio, ei kahta, ei kolmee vaan se yks mihin me kaikki puhalletaan. Se on se, mitä aina voi vahvistaa. (H1)

7.3 Yhteenveto tutkimustuloksista

Tutkimuksestamme ilmenee, että seurakunnan vapaaehtoistyöhön osallistuminen on nuorelle aikuiselle eräänlainen prosessi. Ihmisen kokemus seurakuntaan tullessa on merkittävä sitoutumisen kannalta. Jos hän kokee itsensä tervetulleeksi, vaikka ei tuntisi muita, hänelle tulee halu olla osa tuota yhteisöä. Merkittävänä motivoivana tekijänä vapaaehtoistyöhön mukaan lähtemiselle osoittautuikin henkilökohtaisesti saatu kutsu toiselta seurakuntalaiselta tai työntekijältä, sekä halu tutustua muihin seurakunnan jäseniin. Sitoutumiseen vaikuttaa myös se, ettei vapaaehtoinen koe jäävänsä yksin, ilman tukea työssään. Koko prosessin merkittävänä taustatekijänä vaikuttaa nuoren aikuisen halu olla osa seurakuntaperhettä, rakentaa sitä yhdessä muiden kanssa sekä sitoutua yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin. Oleellista on, että seurakunnalla on yksi yhteinen visio. Vaikka itsensä toteuttaminen koetaan tärkeäksi, niin suurempi merkitys on sillä, että tiedetään miksi työtä tehdään. Selkeä tavoite ja päämäärä helpottavat yksilön motivoitumista. Merkittävämpää on siis se, että saa olla mukana pyrkimässä yhteiseen päämäärään kuin se, mikä on oma rooli vapaaehtoisena.

8 POHDINTA

8.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointi on huomattavasti vaikeampaa kuin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen. Tämä johtuu siitä, että luotettavuusmittarit ovat kehittyneet luonnontieteissä, jonka tutkimusmenetelmä on yleensä kvantitatiivinen. Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan reliabiliteetti- ja validiteettikäsitteiden kautta. Reliabiliteetti tarkoittaa saatujen tutkimustulosten pysyvyyttä eli tarkoituksena on arvioida saadaanko tutkimuksen toistamiselle aikaan samat tulokset. Validiteettia arvioidessa puolestaan mietitään onko tutkittu oikeita asioita ja voidaanko tutkimustulokset yleistää tosielämän tilanteisiin. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseen ei voida kuitenkaan soveltaa reliabiliteetin ja validiteetin arviointia samalla tavoin kuin määrällisessä tutkimuksessa. (Kananen 2010, 68–69.)

Laadullisessa tutkimuksessa on joka tapauksessa pohdittava työn luotettavuutta jollakin tavoin. Kananen (2010, 71) on listannut neljä laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteeriä, jotka ovat arvioitavuus/dokumentaatio, tulkinnan ristiriidattomuus, luotettavuus tutkitun kannalta sekä saturaatio. Pohdimme näiden neljän kriteerin pohjalta oman opinnäytetyömme luotettavuutta.

Dokumentaatio on tärkeä osa tutkimusta, mikä luo työlle uskottavuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki ratkaisut tutkimuksen eri vaiheissa perustellaan. Esimerkiksi kun valitaan tiedonkeruu-, analysointi- ja tulkintamenetelmiä, valintojen syyt ja perustelut kirjataan ylös. Voidaan ajatella, että kyseessä on menetelmien ja koko työn arvioitavuus. (Kananen 2010, 69.) Olemme omassa opinnäytetyössämme pyrkineet kuvaamaan tarkasti työmme prosessia ja perustelemaan tutkimusmenetelmiin sekä haastateltaviin liittyvät valintamme. Tutustuimme laadullisen tutkimuksen toteuttamiseen liittyvään teoriaan, jotta tiesimme, mikä oli meidän tutkimusongel-

mamme kannalta paras tapa kerätä ja analysoida aineistoa. Joissakin kohdin muuttimme tutkimussuunnitelmaamme teoriasta nousseiden asioiden pohjalta. Olimme esimerkiksi alun perin suunnitelleet haastattelevamme neljää henkilöä, mutta lisäsimme haastateltavien määrän kuuteen, sillä koimme sen lisäävän tutkimuksen luotettavuutta.

Laadullisen tutkimuksen aineiston analyysi on oma taitolajinsa. Aineiston teemoittelussa sekä koodaamisessa saattaa olla tulkinnanvaraa ja samasta aineistosta voidaan tehdä monia tulkintoja riippuen tarkastelukulmasta sekä tutkimusongelmasta. Tulkinnan voi kuitenkin varmistaa sillä, että toinen tutkija tulee samaan johtopäätökseen kirjoittajan kanssa. Tutkimuksen luotettavuutta lisää, jos kaksi tutkijaa päätyy samaan lopputulokseen. Kyseessä on tällöin tulkinnan ristiriidattomuus eli eräänlainen reliabiliteetti. (Kananen 2010, 70.) Koska teimme opinnäytetyömme parityönä, pystyimme automaattisesti hyödyntämään kahden tutkijan näkökulmaa ja mielipiteitä.

Tutkimuksen luotettavuus tutkitun kannalta voidaan varmistaa luettamalla aineisto ja tulkinta sillä, jota se koskee (Kananen 2010, 70). Lähetimme jokaiselle haastateltavallemme tutkimustulokset ja johtopäätökset luettavaksi. Kolme kuudesta haastateltavasta kommentoivat tuloksiamme hyväksyvästi. Toiset kolme eivät antaneet palautetta.

Laadullista tutkimusta tehdessä esitetään usein kysymys: ”Montako ihmistä tulisi haastatella, jotta se riittäisi?” Laadullisessa tutkimuksessa puhutaan aineiston saturaatiosta, joka tarkoittaa sitä, että havaintoyksiköitä otetaan mukaan kunnes vastaukset alkavat toistaa itseään. Tällöin on saavutettu kylläntymispiste. (Kananen 2010, 70.) Alun perin aioimme haastatella neljää henkilöä, mutta päädyimme lisäämään haastateltavien määrään kuuteen. Koimme, että näin saavuttaisimme kylläntymispisteen varmemmin. Toisaalta emme voineet etukäteen tietää, riittääkö kuusi henkilöäkään siihen. Perustelimme ratkaisuumme kuitenkin sillä, että Suhe on suhteessa pieni yhteisö, jolloin haastateltavien määräkään ei tarvitse olla kovin

suuri. Aineistoa analysoidessamme huomasimme, että haastateltavat olivat tuoneet esiin keskenään yhteneväisiä teemoja, jolloin aineisto alkoi siis toistaa itseään. Toisaalta haastateltavalla oli myös yksittäisiä, toisista eroavia motiiveja ja syitä sitoutumiselle, joten suurempi määrä haastateltavia olisi varmasti nostanut esiin enemmän myös näitä yksilöön itseensä liittyviä asioita.

Kvalitatiivisessa analyysissä tutkijan apuna ovat vain omat ja/tai tutkijakollegan ennakko-oletukset, arkielämän peukalosäännöt sekä aiempi teoreettinen oppineisuus (Eskola & Suoranta 1998, 209). Toisaalta tutkijan ennakko-oletukset, kokemukset sekä teoriatieto saattavat olla myös haitaksi. Opinnäytetyömme kohdalla jouduimme pohtimaan tarkkaan omia ennakkoasenteitamme ja refleктоimaan omaa toimintaamme sekä tulkintaamme, sillä tutkimuskohde on iso osa omaa elämäämme. Olemme molemmat olleet aktiivisina jäseninä Suhen toiminnassa; olemme muun muassa toimineet palvelutiimin vetäjinä. Vuosien varrella olemme siis muodostaneet omat käsityksemme, jotka liittyvät vapaaehtoistyöhön ja siihen sitoutumiseen. Haastatteluja tehdessämme jouduimme myös tarkkaan miettimään, kuinka esittää kysymyksiä ja viedä keskustelua eteenpäin ilman, että johdatteisimme sitä omien ennakko-oletuksien perusteella. Olimme tiedostaneet kuitenkin etukäteen omien kokemustemme sekä ennakko-asenteidemme mahdolliset vaikutukset, joten emme usko niistä olleen haittaa tutkimuksellemme.

8.2 Opinnäytetyön eettisyys

Tutkimusetiikalla tarkoitetaan yhteisiä yleisesti sovittuja sääntöjä suhteessa kollegoihin, tutkimuskohteeseen, toimeksiantajiin sekä yleisöön (Vilka 2005, 30). Tutkimuksen toteuttamista ohjaavat ja säätelevät siis erilaiset yleiset eettiset käytännöt. Näitä käytäntöjä ovat muun muassa rehellisyys, avoimuus, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, eettisesti kestävät tutkimusmenetelmät, muiden tutkijoiden töiden kunnioittaminen sekä tutkimuksen asianmukainen suunnittelu, toteutus ja raportointi (Hirvonen 2006, 31). Opinnäytetyössämme olemme pyrki-

neet avoimesti kuvaamaan työmme prosessia ja perustelemaan tekemiämme valintoja. Olemme myös laittaneet asianmukaiset viitteet tekstiimme, kun olemme käyttäneet jonkun muun tutkijan materiaalia oman työmme tukena.

Tutkimusta tehtäessä on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka tutkimuksen kohteena olevia henkilöitä tulee kohdella. Tutkijan tulee huolehtia, että tutkittava tietää ja ymmärtää etukäteen mitä tutkimuksen kuluessa tulee tapahtumaan. Lisäksi tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista. Aineiston keräämisessä tulee ottaa huomioon myös anonyymiuden takaaminen, luottamuksellisuus ja aineiston tallentaminen asianmukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 26–27.) Ennen haastattelujen toteuttamista pyysimme jokaiselta haastateltavalta kirjallisen haastatteluluvan. Haastatteluluvan yhteydessä kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja käytettävät menetelmät. Haastatteluluvassa määriteltiin haastateltavalle oikeus tutustua opinnäytetyöhön ennen sen julkaisemista sekä vaatia korjaavia toimenpiteitä, jos kokee niille tarvetta. Haastateltaville taattiin myös tutkijoiden vaitiolovelvollisuus sekä tutkittavien anonyymiys. Haastatteluaineistoa on säilytetty turvallisessa paikassa ja se tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

8.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimusta tehdessämme kiinnitimme huomiota siihen, että vapaaehtoistyötä seurakunnassa ja nuorten aikuisten osallisuutta voisi tutkia laajemminkin. Mieleemme nousi monia kysymyksiä aiheeseen liittyen. Pohdimme muun muassa mitä tapahtuu rippikoulun ja isoskoulutuksen jälkeen, miksi nuoret aikuiset puuttuvat evankelisluterilaisesta kirkosta? Minkälaista yhteisöllisyyttä evankelisluterilaisessa kirkossa on ja miten sitä voisi kehittää? Miten olisi mahdollista soveltaa saamiamme tutkimustuloksia evankelisluterilaiseen kirkkoon ja sen toimintaan? Lisäksi haastatteluissa ilmeni, että tiedonkulkua Suhessa tulisi tehostaa. Mahdollinen tutkimusaihe voisikin olla, miten lisätä tiedonkulkua Suhessa seurakuntalaisten ja johdon välillä?

8.4 Opinnäytetyö oppimiskokemuksena

Valmistuva sosionomi on matkalla oman alansa asiantuntijuuteen. Asiantuntijuuden yksi merkittävä kriteeri on tutkiva työote. Asiantuntijuus vaatii jatkuvaa ammatillista kasvua ja kehitystä koko työuran ajan. Oma osaaminen ja pätevyys lisääntyy kokemusten, jatkuvan tiedon hankinnan ja oppimisen avulla. Valmistuminen on siis vain yksi askel ammatillisen kasvun polulla. Kriittinen ajattelutapa on ominaisuus, mitä vaaditaan asiantuntijana toimimiseen.

Opinnäytetyöprosessin aikana perehdyimme laajasti vapaaehtoistyöhön liittyvään kirjallisuuteen ja tutkimukseen. Opimme ymmärtämään vapaaehtoistyön merkityksen niin yhteiskunnallisella, kristillisellä kuin myös yksilön tasolla. Saimme teorian sekä oman tutkimusaineistomme pohjalta hyvän kokonaiskuvan niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat vapaaehtoistyöntekijöiden motivaatioon ja sitoutumiseen, erityisesti nuoria aikuisia koskien.

Opinnäytetyön tekeminen on pitkä prosessi. Tutkimuksen tekeminen ja teorian etsiminen kehittivät kriittistä ajatteluamme. Lisäksi ymmärsimme, miten tärkeää on perustella tutkimuksen aikana tehdyt valinnat. Työn kirjoittaminen ja muokkaaminen opettivat meille kärsivällisyyttä. Lisäksi kykymme kestää epäonnistumisia parani; välillä esimerkiksi asetukset olivatkin muuttaneet muotoaan tai jokin osa tekstistä oli kokonaan hävinnyt. Opimme myös, kuinka laadullista tutkimusta tulee tehdä; miten valita tutkimusmetodit ja mitä tekijöitä tulee huomioida aineistoa kerätessä.

Oman ammattiosaamisemme, sekä sosiaalialan että kirkonalan, kannalta tutkimuksemme antoi meille tärkeää tietoa, jota varmasti voimme tulevaisuudessa hyödyntää. Vapaaehtoistyön merkitys yhteiskunnalle kasvaa koko ajan, mikä tarkoittaa sitä, että vapaaehtoisten rekrytointi niin sosiaali- kuin kirkontyössä nousee entistä tärkeämpään rooliin. Jotta rekrytoiminen voisi olla tehokasta, on hyvä tiedostaa

vapaaehtoistyöhön lähtemisen syitä. Lisäksi vapaaehtoistyöntekijöiden motiivien ja tuen tarpeen ymmärtäminen auttaa rekrytoivaa tahoa sitouttamaan heitä tekemäänsä työhön. Oli myös tärkeää saada tietoa siitä, mitä nuoret aikuiset tarvitsevat, jotta voimme tulevaisuudessa työssämme edesauttaa sitä, että he eivät olisi kirkon toiminnassa enää väliin putoava ikäryhmä.

LÄHTEET

- Aapola, Sinikka & Ketokivi, Kaisa 2004. Johdanto. Teoksessa Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Sinikka Aapola & Kaisa Ketokivi (toim.) Nuorisotutkimusseura julkaisuja 56. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy, 7–32.
- Alasuutari, Pertti. 1994. Laadullinen tutkimus. 2. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.
- Bok, David 1982. Who is a disciplemaker? Discipleship Journal November/December 1982, 35.
- Burke, John 2009. Täydelliset älkää vaivautuko. Hämeenlinna: Päivä Osakeyhtiö.
- Cantell, Timo 2006. Nuorten aikuisten Kallio. Teoksessa Urbaani usko –Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Pettersson (toim.) Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 12–22.
- Erikson, Erik Homburger 1982. Lapsuus ja yhteiskunta. 2. painos Jyväskylä: Gummerus.
- Eskola, Antti & Kurki, Leena 2001. Johdannoksi. Teoksessa Antti Eskola ja Leena Kurki (toim.): Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino, 7–12.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino: Tampere.
- Grönlund, Henrietta 2004. Nuoret aikuiset kirkon vapaaehtoistoiminnassa – Arvostukset, asenteet ja aktivointi. Teoksessa Urbaani usko –Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Teija Mikkola, Kati Niemelä ja Juha Pettersson (toim.) Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 118–133.
- Grönlund, Henrietta 2012. Volunteerism as a mirror of individuals and society: reflections from young adults in Finland. Helsinki: Helsingin yliopisto. Viitattu 10.8.2012.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/32919/voluntee.pdf?sequence=1>

- Harju, Ulla-Maija 2006. Vapaaehtoisuus kirkossa. Teoksessa Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3. Enemmän kuin työmuoto Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Edita Prima Oy, 16–22.
- Harju, Ulla-Maija; Helosvuori, Riitta; Kasari, Juha; Lemberg, Robert; Pasma, Marko; Samulin, Helena & Savolainen, Heli 2006. Johdanto. Teoksessa Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3. Enemmän kuin työmuoto Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Edita Prima Oy, 5–7.
- Harju, Ulla-Maija; Niemelä, Pauli; Ripatti, Jaakko; Siivonen, Teuvo & Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita Oyj.
- Helosvuori, Riitta & Pihlaja, Pirjo 2006. Vapaaehtoistyö Säännösten viidakossa. Teoksessa Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3. Enemmän kuin työmuoto Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Edita Prima Oy, 27–35.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Tammi: Helsinki.
- Hirvonen, Ari 2006. Eettisesti hyvä tutkimus. Teoksessa Jaana Hallamaa, Veikko Launis, Salla Lötjönen & Irma Sorvali (toim.) Etiikkaa ihmistieteille. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja. Tietolipas 211. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 31–49.
- Huotari, Voitto 1992. Elävä seurakunta: seurakuntatyöntekijän käsikirja. Helsinki: SKSK-Kustannus Oy.
- Kananen, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketoiminta ja palvelut –yksikkö: Jyväskylä.
- Karjalainen, Jouko & Saranpää, Usko 2002. Havaintoja huono-osaisuudesta. Stakesin ja SPR:n neljäs huono-osaisuusselvitys. STAKES raportteja 266. Helsinki: Suomen sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Suomen Punainen Risti.

- Keipi, Kari 2012. Jeesuksen seuraamisesta ja moninkertaistumisesta. Helsinki. Tuloste tekijän hallussa.
- Keipi, Kari 2012. Suur-Helsingin seurakunnan hallituksen jäsenen henkilökohtainen tiedoksianto 30.7.2012. Helsinki.
- Kirkkojärjestys 1991/1055, 4 luku 3 §.
- Komulainen, Timo; Peltola, Lauha; Perälä, Maaria; Ranta, Iiri; Ripatti, Jaakko; Särkiö, Riitta & Tiensuu, Kyllikki 2005. Seurakuntalaisen käsikirja. Helsinki: Edita.
- Konttinen, Esa i.a. Kolmas sektori. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 28.8.2012.
<http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>
- Koskiahon, Briitta 2002. Vapaaehtoistyön ehdot ja edellytykset. Teoksessa Riitta Helosvuori, Esko Koskenvesa, Pauli Niemelä & Juhani Veikkola (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 446–464.
- Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta - kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Kansalaisareena ry. Omaehtoisten kehityksen julkaisu. Sarja B, vapaaehtoistoiminta 1/97. Helsinki: Kansalaisareena ry.
- Lehtonen, Markus 2012. Pastori Suur-Helsingin seurakunta. Henkilökohtainen tiedoksianto 5.1.2012. Helsinki.
- Lehtonen, Tommi 2012. Artikkelissa Pia Hunnako & Anne Puumala, Yhteiskunnan muutos syö kirkkoa. Ilkka 24.8., Aikaa & Ihmisiä 16.
- Lemberg, Robert 2006. Seurakuntalaisten kirkko. Teoksessa Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3. Enemmän kuin työmuoto Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Edita Prima Oy, 9–15.
- Majamäki, Hannu 2006. Nuoret aikuiset ja kirkko –mahdollinen yhtälö? Teoksessa Urbaani usko –Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Pettersson (toim.) Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 332–341.
- Martiskainen, Marko 2012. Pastori Suur-Helsingin seurakunta. Helsinki. Sähköpostiviesti 27.8. Vastaanottaja Marjaana Paakkunainen. Tuloste tekijän hallussa.

- Matthies, Aila-Leena 2005. Vapaaehtoistoiminnan suhde aktivoivaan työllisyyspolitiikkaan. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 305–321.
- Mikkola, Teija 2006. Urbanin nuoren aikuisen arvot. Teoksessa Urbaani usko – Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Pettersson (toim.) Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 23–42.
- Monikasvoinen kirkko 2008. Suomen evankelisluterilainen kirkko vuosina 2004-2007. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Muola, Timo i.a. Vapaat suunnat. Viitattu 28.8.2012.
<http://www.opinto.net/uskonto/timomuola/vapsuunn.html>
- Mykkänen-Hänninen, Riitta 2007. Vapaaehtoistyön rajapinnoilla. Helsingin Ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja. Sarja B: oppimateriaalit 6. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.
- Niemelä, Kati 2006. Nuorten aikuisten suhde kirkkoon. Teoksessa Urbaani usko – Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Pettersson (toim.) Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 43–65.
- Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa Marianne Nylund ja Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 13–38.
- Paarma, Jukka; Rimpiläinen, Olavi; Vikström, Erik; Huovinen, Eero; Huotari, Voitto; Laulaja, Jorma; Riekkinen, Wille; Pihkala, Juha & Kantola, Ilkka 1999. Suomen evankelisluterilaisen kirkon piispojen puheenvuoro hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta. Viitattu 27.8.2012.
[http://evl.fi/EVLMateriaalit.nsf/Documents/9FD845C60C0C1703C22570B9004E93EF/\\$File/kohtiyhteistahyvaa.pdf?openElement](http://evl.fi/EVLMateriaalit.nsf/Documents/9FD845C60C0C1703C22570B9004E93EF/$File/kohtiyhteistahyvaa.pdf?openElement)
- Raitaranta, Airi 2006. Budjetointi vapaaehtoistyön tukena. Teoksessa Ulla-Maija Harju, Riitta Helosvuori, Juha Kasari, Robert Lemberg, Marko Pasma,

- Helena Samulin ja Heli Savolainen (toim.) Enemmän kuin työmuoto: vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Kirkkohallitus, 23–26.
- Ruohonen, Marita 2003. Järjestöt vapaaehtoistoiminnan areenoina ja mahdollistajina. Teoksessa Jorma Niemelä & Virpi Dufva (toim.): Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Jyväskylä: PS-kustannus, 40–55.
- Salmelin, Raili & Lehtonen, Tuula 1989. Lähimmäistyöntekijä – kuka, miksi, miten? Kirkon tutkimuskeskus. Sarja B, Nro 57. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Samulin, Helena 2006. Vapaaehtoisten koulutus ja ohjaus. Teoksessa Ulla-Maija Harju, Riitta Helosvuori, Juha Kasari, Robert Lemberg, Marko Pasma, Helena Samulin & Heli Savolainen (toim.) Enemmän kuin työmuoto: vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Kirkkohallitus, 37–42.
- Savolainen, Heli 2006. Hyvinvoivat vapaaehtoiset. Teoksessa Ulla-Maija Harju, Riitta Helosvuori, Juha Kasari, Robert Lemberg, Marko Pasma, Helena Samulin & Heli Savolainen (toim.) Enemmän kuin työmuoto: vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Kirkkohallitus, 43–46.
- Sorri, Hannu 1998. Vapaaehtoisuus ja elämäntilanne. Palvelevan puhelimen päivystäjän näkökulma tehtävään ryhtymisestä. Kirkon tutkimuskeskus. Sarja B, nro. 78. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Still, Thomas 2012. Pienryhmätoiminnan assistentti Suur-Helsingin seurakunta. Helsinki. Sähköpostiviesti 2.9. Vastaanottaja Marjaana Paakkunainen. Tuloste tekijän hallussa.
- Suhe 2012. Opetuslapseus luonnos 2012. Discipleship plan. Helsinki. Tuloste tekijän hallussa.
- Suomen virallinen tilasto: Siviilisäädyn muutokset 2011 Suomen virallinen tilasto (SVT): Siviilisäädyn muutokset [internet publication]. ISSN=1797-6413. 2010. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 10.8.2012.
http://www.tilastokeskus.fi/til/ssaaty/2010/ssaaty_2010_2011-05-06_kuv_001_fi.html
- Suur-Helsingin seurakunta i.a. Viitattu 7.8.2012. <http://www.suhe.net/suhe/>

- Terho, Toni 2006. Uskonnollisesti aktiiviset kirkon ulkopuolella – Helluntaiseurakunnan ja Kallion nuorten aikuisten vertailua. Teoksessa *Urbaani usko – Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Pettersson (toim.) Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 289–290.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi: Helsinki.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi: Helsinki.
- Uurtimo, Jyri 2012. Suur-Helsingin seurakunnan nuorisotyön vastaava. Henkilökohtainen tiedoksianto 27.7.2012. Helsinki.
- Vilkkä, Hanna 2005. *Tutki ja kehitä*. Tammi: Helsinki.
- Yeung, Anne Birgitta 1999. *Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus Pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Yeung, Anne Birgitta 2002. *Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa - ihanteita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY Ry.

LIITE 1: Teemahaastattelukysymykset

KOKEMUKSIA SUHESTA

Kuvaile suhdettasi seurakuntaan

- Mitä seurakunta merkitsee sinulle?
- Miksi olet valinnut juuri Suhen?
- Mitä seurakunta on tuonut elämääsi?
- Miten olet mukana seurakunnan toiminnassa?
- Mikä lisäisi yhteyttäsi seurakuntaan?

KOKEMUKSIA PIENRYHMÄSTÄ

Kerro kokemuksistasi Suhen pienryhmätoiminnasta

- Miten osallistut pienryhmätoimintaan?
- Mitä pienryhmätoiminta merkitsee sinulle?
- Miten pienryhmätoiminta vaikuttaa suhteeseesi seurakuntaan?
- Mikä on mielestäsi pienryhmän tarkoitus?

KOKEMUKSIA PELVELEMISESTÄ SUHESSA

Kerro kokemuksistasi seurakunnassa palvelemisesta palvelutiimissä ja/tai pienryhmäsi kanssa toteutetuista mikromissioista

- Miten osallistut seurakunnassa palvelemiseen?
- Miksi palvelet seurakunnassa/ Miksi et palvele seurakunnassa?
- Miten pienryhmäsi yhdessä palvelee seurakuntaa/ kaupunkia?
- Miten koet mikromissiot suhteessa pitkäkestoiseen palvelutoimintaan nähdessä?
- Mikä motivoi/ mikä voisi motivoida sinua tai pienryhmääsi?

TOIVEET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Mitä toiveita tai kehittämisideoita sinulla on seurakunnan toiminnalle?

- Miten kehittäisit Suhen toimintaa?
- Mitä toiveita sinulla on palvelemiseen liittyen?
- Mitä toiveita sinulla on pienryhmätoimintaan liittyen?
- Miten kehittäisit Suhen ulospäin suuntautuvaa toimintaa?
- Mitä ajattelet pienryhmätoiminnan ja palvelemisen yhdistämisestä?
- Mikä lisäisi seurakuntalaisten aktiivisuutta?

LIITE 2: Opinnäytetyösopimus

DIAK ETELÄ • Helsinki • Järvenpää • Kauniainen DIAK ITÄ • Pikkismäki DIAK LÄNSI • Pori • Turku DIAK POHJOINEN • Oulu

SOPIMUS OPINNÄYTEYHTEISTYÖSTÄ

1. Toimeksiantaja

Suur-Helsingin seurakunta

Virasto/laitos/yksikkö

Pengerkuja 6

Lähiosoite

00530 HELSINKI

Postitoimipaikka

2. Opiskelija(t)

Paakkunainen

Sukunimi

Lähiosoite

Koski

Sukunimi

Lähiosoite

Sukunimi

Lähiosoite

Helsinki

Diakin yksikkö

Sosionomi + diakoni

Tutkintonimike, johon tähtää

Minna Valtanen, Riitta Pietilä-Hella

Työn ohjaaja Diakissa

"Ajatus on olla lähellä Jumalaa ja lähellä ihmisiä"

Opinnäytteen nimi

- tutkimus vapaaehtoistyön motiivista ja siihen sitoutumisesta

3. Sopimuksen kohde

Suur-Helsingin seurakunnassa.

Opinnäytetyö suoritetaan tämän sopimuksen liitteenä olevan suunnitelman ja mahdollisen tutkimusluvan mukaisesti. Opiskelijalla on oikeus tehdä aineistosta opinnäytetyö ja julkaista työn valmistuttua opinnäytetyössä esitetyistä tiedoista artikkeleita.

3. Opiskelija sitoutuu

- noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia tutkimuseettisiä ohjeita hyvän tieteellisen käytännön periaatteista
- vaihtolovelvollisuuteen
- käyttämään toimeksiantajalta saamaansa aineistoa vain edellä mainittuun tarkoitukseen
- olemaan luovuttamatta ja julkaisematta aineistosta yksilöityjä tai yksilöityissä olevia tietoja.

DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU OY

Sturenkatu 2
00510 Helsinki

puhelin 040 821 2000
faksi (09) 4780 0774

www.diak.fi

Y 0115776-3
Kotipaikka: Helsinki

DIAK ETELÄ • Helsinki • Järvenpää • Kauniainen DIAK ITÄ • Pieksämäki DIAK LÄNSI • Pori • Turku DIAK POHJOINEN • Oulu

- toimittamaan valmiin opinnäytetyön toimeksiantajalle ja mahdollisuuksien mukaan esittelemään opinnäytetyön tuloksia toimeksiantajalle
- Tämä sitoumus on voimassa opinnäytteen valmistuttuakin

5. Toimeksiantaja sitoutuu

- mahdollistamaan aineiston hankinnan
- sitoutuu opastamaan opinnäytteeseen liittyvissä ammatillisissa kysymyksissä
- maksamaan opinnäytteestä aiheutuvia kustannuksia mahdollisen erillisen sopimuksen mukaisesti

6. Opinnäytesopimuksen purkaminen

Toimeksiantaja voi purkaa opinnäytesopimuksen, mikäli opinnäytetyö keskeytyy opiskelijasta johtuvasta syystä. Opiskelija voi purkaa sopimuksen, mikäli opinnäytetyön tekeminen on mahdotonta aineiston saannin ehtyessä tai muusta pakottavasta syystä. Jos opinnäytesopimus purkautuu, opinnäyteaineisto palautetaan toimeksiantajalle.

Tätä sopimusta on tehty kolme samansisältöistä kappaletta, yksi toimeksiantajalle, yksi opiskelijalle ja yksi Diakonia-ammattikorkeakoululle.

Päiväys

Helsingissä

SYYS kuun 2 pvnä 20 12

Allekirjoitukset

Marko Martiskainen

~~Markus Lehtonen~~

Toimeksiantajan edustaja

[Signature]

nimenselvennys

Minna Valttonen

Ohjaava opettaja

nimenselvennys

[Signature]
Marjaana Paakkunainen
Opiskelija

nimenselvennys

Liitteet

Liitteiden lukumäärä

Liitteiden otsikot

DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU OY

Sturenkatu 2
00510 Helsinki

puhelin 040 821 2000
faksi (09) 4780 0774

www.diak.fi

Y 0115776-3
Kotipaikka: Helsinki

LIITE 3: Haastattelulupa

Haastattelulupa

Olemme sosionomi-diakonia opiskelijat Maria Koski ja Marjaana Paakkunainen. Teemme opinnäytetyötämme Diakonia Ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyömme aiheena on seurakunnan vapaaehtoistoimintaan osallistumisen motiivit ja siihen sitoutuminen. Työelämäkumppanimme on Suur-Helsingin seurakunta, mitä käytämme työmme tutkimuskohteenamme.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää haastattelemalla seurakunnan nuoria aikuisia, heidän syitään osallistua aktiivisesti ja sitoutua Suur-Helsingin seurakunnan toimintaan. Tavoitteena on myös jäsentää esiin tulleita syitä erilaisiin luokkiin laadullisen tutkimusmenetelmän mukaan. Käytämme alan kirjallisuutta ja muita tutkimuksia tukemaan luokittelua ja omia tulkintojamme. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miksi nuoret aikuiset osallistuvat aktiivisesti seurakunnan kristilliseen vapaaehtoistyöhön ja sitoutuvat siihen. Tutkimuksella pyrimme myös selvittämään erilaisia keinoja tukea seurakuntalaisia vapaaehtoistyöhön osallistumiseen ja siihen sitoutumiseen.

Opinnäytetyömme on luonteeltaan laadullinen tutkimus. Opinnäytetyön tutkimusosa on tarkoitus toteuttaa analysoimalla haastattelujen avulla saatua tietoa aiheesta ja tuomalla esiin henkilöiden kokemuksia vapaaehtoistyöstä seurakunnassa luokittelemalla niitä aiheittain. Valitsemme kuusi nuorta aikuista Suur-Helsingin seurakunnasta haastateltavaksi. Heitä haastatellaan ennalta valittujen teemojen avulla. Teemoina haastatteluissamme ovat ”Kokemuksia Suur-Helsingin seurakunnasta, Mikä on Seurakunnan merkitys”, ”Kokemuksia pienryhmätoiminnasta”, ”Kokemuksia palvelemisesta Suur-Helsingin seurakunnassa” sekä ”Toiveita ja kehittämisiä Suur-Helsingin seurakuntaan”.

Tutkimuksessamme tulemme noudattamaan hyvää ja eettistä tutkimustapaa. Suh-
taudumme hyvin vakavasti henkilötietojen käsittelyyn, jotta haastateltavien tunnis-
taminen ei ole mahdollista. Raportissa tulemme käsittelemään haastateltavien tun-
nistettavia ominaisuuksia niin, että haastateltavaa ole mahdollista tunnistaa opin-
näytetyöstämme. Haastateltavan yksityisyyttä koskevat tiedot jätetään tuomatta
esiin opinnäytetyössä. Haastattelussa kertyvä aineisto säilytetään turvallisessa
paikassa ja vain opinnäytetyöntekijöillä on lupa käsitellä aineistoa. Käsittelemme
saamiamme tietoja luottamuksellisesti ja meillä on salassapito- sekä vaitiolovelvol-
lisuus saamiamme tietoja kohtaan. Käytämme saamiamme tietoja vain opinnäyte-
työtä varten ja saatu aineisto tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistumisen
jälkeen. Haastateltavia ei tulla tunnistamaan opinnäytetyöstämme.

Pyydämme Teiltä lupaa saada haastatella Teitä ja käyttää saamaamme haastatte-
lumateriaalia opinnäytetyössämme. Teillä on oikeus kieltäytyä antamasta haastat-
telulupaa tai vaatia korjaavia toimenpiteitä ennen haastatteluluvan allekirjoittamis-
ta. Teillä on oikeus tutustua opinnäytetyöhömmen ennen sen julkaisemista ja vaatia
korjauksia työhömmen, jos koette niille tarvetta. Tutkimusluvasta tehdään omat kap-
paleet sekä opinnäytetyön tekijöille että haastateltavalle.

Annamme mielellämme lisätietoja ja vastauksia mahdollisiin kysymyksiin.

Helsingissä 27.7.2012

Maria Koski ja Marjaana Paakkunainen

Haastattelulupa

Annan suostumukseni siihen, että Maria Koski ja Marjaana Paakkunainen voivat
haastatella minua ja voivat käyttää saamiaan tietoja opinnäytetyössään.

Paikka ja aika:

Allekirjoitus ja nimenselvennys:

Haastattelijoiden yhteystiedot:

Maria Koski

Marjaana Paakkunainen

Osoite:

Puhelin:

S-posti: